

J. 186.

2

AMPHIBIORVM
PHYSIOLOGIAE
SPECIMEN ALTERVM
HISTORIAM ET SPECIES GENERIS
STELLIONVM SEV GECKONVM
SISTENS.

AD
VIRVM DOCTISSIMVM
IOHANN. HENRICVM LINCK
SERENISSIMO SAXONIAE ELECTORI
A CONSILIIS COMMERCIORVM
ACADEMIAE CAESARAEAE NATVRAE CVRIOSORVM
SOCIVM et cet.

SCRIPSIT
IO. GOTTLOB SCHNEIDER, SAXO,
ELOQVENT. ET PHILOLOG. PROFESSOR.

EDITIO REPETITA.

ZÜLLICHOVIAE,
APVD FRIEDERICVM FROMMANNVM.

1797.

Stellionis nomen latinum simplex, graecum varium et multiplex, multis, praeter fabulas de origine poeticas, veneni dolositateque criminibus, contraque quibusdam etiam diuinationis viriumque corporis medicamentosarum argumentis a scriptoribus graecis et latinis fuit celebratum. Huius igitur historiam dignam censebam, quam collectis atque inuicem comparatis scriptorum, qui quidem exstant, omnium veterum testimoniis atque auctoritatibus, diligenter enarrarem. Cui deinde adiungam e recentiorum scriptorum libris collectam generis huius specierum singularum notitiam accuratam atque historiam, vnde lectori constare possit, cui animalium reptilium generi stellionis nomen assignari, quocum recentiore nomine comparari, quaque denique fide veterum scriptorum de hoc genere animalium narrationes censeferi debeant.

Antiquissimi scriptoris graeci locus de stellione Aristophanis exstat in Nubibus, versu 170 vbi galeotem facit stercus in Socratis coelum intuentis faciem de lacunari tecti deiicientem; vnde arguitur galeoten (*γαλεάτην*) muros et parietes vsque ad lacunam perrepere solere. Hanc eius naturam tradit etiam Dioscorides in Praefatione ad Alexipharmaca p. 397. ed. Sarac. vbi,

A

vt

vt venenorum uoxae caueantur, in tectis diligenter obseruanda
 laquearia esse praecipit; saepe enim ex alto animalcula venenata
 veluti phalangia et ascalaboten decidere et cibos vinumque sub-
 iectum inficere. Idem testatur Marcellus Empiricus c. 33. p. 277.
 ed. Cornar. Lacerti, inquit, appellantur siue stelliones, qui
 per parietem repunt, curti sunt, quique graece ascalabotae vo-
 cantur. Antipodes terram habitare ait Plutarchus de Facie in
 Luna p. 654. ὡς περ Φρίπας ἢ γαλεώτας, id est, veluti stellio-
 nes, supinos scilicet, in terra nobis opposita. Aristoteles H.
 Anim. IX. 9. supinum ait ascalaboten incedere, veluti picum ex
 arbore descendentem. Scilicet per parietes et lacunaria repens
 muscas atque alia insecta persequitur, quae cibum ei praebere
 solent. Hesychius sub voce κωλότης saltu ait coloten muscas
 capere. Augustinus Confession. X. 35. quid, inquit, cum me
 domi sedentem stellio muscas captans saepe intentum fecit?
 Hinc auctor Kyranidum graecus stellionem xylobaten, i. e. ligno-
 rum scanforem et parietum, seu toechobaten appellat. Scili-
 cet xylobates vulgari sermone graeco vocabatur tunc, qui anti-
 quo calabates et calabotes, scalabotes et ascalabotes dicebatur a
 ligno sicco quod graece κἄλον est, et ambulando; βῆτης, βῶ-
 της. Dum igitur parietes et laquearia supinus perrepat, et
 muscas araneasque captat, (araneis enim vesci testatur Aristote-
 les H. A. IX. r.) saepe in cibum potumque subiectum decidit.
 Vinum atque aquam, cui decidens stellio fuerit immortalis, in-
 noxia homini esse in potu asserit Aelianus IX. 10. contra oleum
 stellionis morte infectum male olere, atque eum, qui inde gu-
 slarit, pediculis subito quasi ebullire ait. At Plinius 29. sect. 22.
 e stellionibus malum medicamentum fieri tradit. Nam, inquit,
 cum immortalis est vino, faciem eorum, qui biberint, lentigine
 obducit. Ob hoc in vnguento necant eum, insidiantes pellicum
 formae. Remedio est ouii luteum et mel ac nitrum. Cum Plinio
 facit Anicenna IV. 6. 2. 5. Caro, inquit, stellionis mortificat,
 et quandoque cadit in vino, cui immoritur et dissoluitur. Hoc
 qui biberit, vomitu et dolore stomachi vehemente conflictatur.
 Deinde aduersus venenum hoc in cibo aut potu ingestum ea-
 dem remedia quae contra cantharidas commendat. Atque haec
 ad

ad illustrandum Aristophanis locum dicta abunde sunt. Quo vero rerum natura artificio pedes stellionis perreptandis parietibus lacunaribusque incessu supino accommodauerit, nemo scriptorum veterum enarrare operae duxit pretium. Obseruatione autem recentiore constat artificium omne pendere a foli pedum lamellis vel foliis quibusdam succo tenaci, ex glandulis aliquot scaturiente, imbutis, quibus facile rebus vel laeuissimis, veluti ranae arboreae tuberculis glutinosi foli digitorum, adhaerent et quasi agglutinantur.

Antiquitate secundi scriptoris auctoritatem nunc inuestigabimus. Is est Aristoteles; cuius loca breuiter ponam. Ascalaboten per hiemem conditum latere, exuias vere ponere, mare foeminam maiorem esse tradit, eundemque cum reliquis lacertis nominat Hist. Anim. VIII. 15. 17. IV. 17. de Incessu anim. c. 15. Sed idem H. A. IX. r. asino inimicum nominat coloten; dormire enim ait in praesepibus asini, eiusque nares subeuntem impedire quominus cibum capere possit. Alberti versio ibi murem rattum inepte pro colote nominat. Mirari hic subit, cur Philosophus subito nomen mutauerit, si *καλώτης* idem est qui *ασκαλαβώτης*, vt Gramatici cum Plinio affirmant. Colotis et lacertis caudas (amputatas) renasci tradit Plinius IX. sect. 46. velut ex Aristotele; sed is in H. A. II. 17. simpliciter lacertas (*σαύρας*) et serpentes nominat. In Italiae quibusdam locis morsum ascalabotae letalem esse refert in H. A. IX. 1. Auctor narrationum mirabilium c. 160. Siciliam cum Italia, et ipsum stellionem galeoten nominat; praeterea in Graecia debili esse morsu addit. Vnde igitur Plinius 8. f. 49. Theophrastus auctor est, anguis modo et stelliones senectutem exuere eamque protinus deuorare, praeripientes comitiali morbo remedia. Eosdem mortiferi in Graecia morsus, innoxios esse in Sicilia? Nisi forte Plinii oratio a librariis fuit vitata; quae suspicio doctis Plinii interpretibus iam olim in mentem venerat.

Tertium locum Nicandri poetae auctoritati dabo, cuius haec est breuis stellionis notitia ex Theriacorum vers. 483. et sequen-

quentibus a me conuersa. Exilis, inquit, Ascalabi sunt etiam infesti morfus, quem fama est a Cerere esse conuersum, cum Triptolemi pueri Metaneirae membra morfu suo laesisset circa puteum Calichorum in Attica terra versantis, ubi Metaneira Cererem domo sua exceperat oberrantem et filiam Proserpinaam quaerentem. In quo loco conuertendo Gorraeus a vero aberrauit *ετιδανον* vilem interpretatus; rectius humilem cum Eutecnio paraphraste dixisset. Idem Eutecnius Ascalabum interpretatus est ascalaboten; et Scholia graeca admonent ascalaboten ab Atticis scriptoribus proprie galeoten vocari; cuius sententiae testem habemus locum Aristophanis poetae supra positum. Similem lacertis esse addunt. Nomen ascalabi eandem originem habere videtur cum ascalabote, dialectorum graecarum varietate immutatum. Hesychius nomen *καλαβας* explicat apposito notiore *καλαβότης*. Idem *καλαβύσας* ab Argiuis vocari refert colotas; denique a Magnetibus ascalaphum ait vocari calaphum. Etymologiam ex verbo *ἀσχάλλειν*, indignari, et fabula de Cereris in Ascalabum ira deriuatam affert Epaphroditus in Commentariis ad Hesiodum, cuius locum posuit Etymologicum Gudianum manuscriptum, quod olim apud S. R. Kulenkampium inspexeram. Ascalaphum nominat in eadem fabula Ouidius Metamorphos. V. 440. seq. consentiens cetera cum Nicandro, cuius longiorem ex Metamorphoseon (ipse *ετεροίεμενα* dixerat) libro excerptam narrationem posuit Antoninus Liberalis cap. 24. Vterque enim Cererem iratam potionis sibi oblatae reliquias offudisse Ascalapho refert; vnde Ouidius: *combibit os macular, et quae modo brachia gessit, crura gerit; cauda est mutatis addita membris; inque breuem formam, ne sit vis magna nocendi, contrahitur, paruaque minor mensura lacerta est; apiumque colori nomen habet, variis stellatus corpore guttis*. Euentum his verbis narrat ex Nicandro Antoninus: *ἐγένετο ποιμίλος ἐκ τῆ σώματος ἀσκάλαβος*, i. e. et transmutatus est in varium corpore ascalabum seu stellionem, quem dii hominesque oderunt; habitat iuxta canales et in locis cauis; (*παρ' ὀχετόν*) et quicumque eum occiderit, gratum faciet Cereri.

Oui.

Ouidii locum de forma stellionis ex tota antiquitate vnicum posuit etiam Isidorus Orig. XII. 4. Stellio, inquit, de colore nomen habet inditum; est enim tergore pictus lucentibus guttis in modum stellarum; de quo Ouidius etc. vbi animadverto rectius ab Isidoro tergus quam ab Ouidio corpus pictum stellis dici; de quo deinceps in specierum historia disputabo. Hinc pendet interpretatio loci Pliniani 29. f. 28. quem totum ponam annotationibusque aliquot illustrabo. Scorpionibus, inquit, contrarias maxime in vicem stellio traditur, vt visu quoque patorem iis afferat et torporem frigidi fadoris. Itaque oleo putrefaciunt eum, et ita ea vulnera perungunt. Quidam oleo illo spumam argentam decoquunt ad emplastro genus, atque ita illinunt. Hunc graeci coloten vocant et ascalaboten et galeoten. In Italia non nascitur. Est enim hic plenus lentigine, stridoris acerbis, et vescitur, quae omnia a stellionibus nostris aliena sunt. Hucusque Plinius! vbi vetustae Editiones scriptum habent *herba vescitur*. At idem Plinius XI. f. 26. Chamæleonum stelliones quodam modo naturam habent rore tantum viuentes, praeterque araneis. Quae nisi de genere Italico voluit nos intelligere Plinius, alterius loci sententiam vix explicare licebit, etsi vel sic satis inepte non vesci Italicus stellio dicitur, qui aere araneisque simul viuat! Stridorem acerbum graeco stellioni a Plinio adscriptum suspicabatur Comr. Gesner. *Quadrup. Onip. Histor. p. 86 et 89.* falsa interpretatione loci Nicandrei, vbi *σπύγμα* non solum morsum sed etiam stridorem dentium auide et gulose cibum durum vel ossa mandentium significare possit. Verum nulla equidem loci Nicandrei vestigia in Plinii narratione satis expressa reperire potui. Praeterea debebat esse in Plinio: *cum stridore acerbis vescitur*. Stridorem hunc stellionis acerbum agnoscemus deinceps in variis generis Linnaeani Gecko, ab ipso hoc stridore vocabulo Arabico appellati, speciebus, quae Pliniana narrationis fidem asserunt. Odium scorpionis et stellionis mutuum commemorat etiam auctor libri de Theriaca ad Pisonem cap. 9. et Aelianus VI. 22. vnde arguas scorpionem a stellione conquiri ad cibum, velut etiam araneas.

Italicum a graeco vel transmarino stellione pluribus in le-
cis distinguit, vbi medicinas ex animalibus petitas enarrat; Ita
stellionem capsulis inclusum febricitantium capiti subiici libro 30.
f. 30. narrat, vbi sect. 18 et 19. stellionem transmarinum, id est
graecum, quasi ab Italico diuersum, nominat. Idem XI. f. 30.
magnam, inquit, aduersitatem oleo merfis scorpionibus et stel-
lionibus putant esse, innocuis duntaxat iis, qui et ipsi carent
fanguine, lacertarum figura. Atque scorpiones in totum nullis
nocere, quibus non sit fanguis. Quo in loco vix genus inno-
cuos stellionum intelligere licebit, sed potius scorpiones inno-
cuos dicit Plinius stellionibus, qui fanguine careant, lacerta-
rum figura.

Italicum igitur stellionem Plinius a graeco non solum
morsu innoxio sed stellarum etiam seu guttarum tergoris et stri-
doris acerbi absentia distinxit. Vnde mihi suspicio nata est in-
telligi genus Italicum illud ipsum, quod Galliam australem et-
iam sub nomine Tarentae notum habitat, quodque voce ae-
que atque omni veneni criminatione carere testatur Gallus
De la Cepede.

De noxa stellionis graeci delapsi ex tecto in cibum po-
tumue subiectum testimonia scriptorum veterum supra posui.
Veneri ex lamellis foli pedum succique glutinosi ibidem scatur-
ientis noxam in cibos destillantem eos, quos superingreditur
reptile animal, notam etiam habuisse scriptores romanos arguo
ex loco Festi grammatici hoc: Stellionem, inquit, genus aiunt
lacertae, quod Verrius dictum ait, quia virus stillet cibo, po-
tius quam quod alii a stellarum similitudine, quia varium est.
Etymologiam satis ineptam nunc omitto; de ipso lamellarum
foli venenato succo deinceps ex auctoribus Arabicis exponam.

De habitatione stellionis et vernatione satis dictum est in
priori Specimine p. 16. Addo Arnobii testimonium, qui sub
simulacrorum cauis nidulari ait. Stellionem fauos aluearium
ingressum depraedari cecinit Virgilius Georg. IV. 243; sed non
tara

tam ipsos fauos quam apes peti a stellionibus certum esse puto. Columella de Re rustica IX. 7. ubi locum Virgilianum repetit, venenatum nominavit stellionem, nescio quo iure. Virgilius enim non tam certum aliquod genus lacertarum, sed omne earum genus ab aluearibus remoueri voluisse videtur; hinc eiusdem libri versu 13. absint, inquit, et picti squalentia terga lacerti pinguibus a stabulis. Generatim enim lacertas omnes, praecipue autem crocodilos terrestres apibus insidiare testatur Aelianus I. 58, ubi simul rationem a mellariis inuentam tradit interimendarum harum aluearium pestium. Polentam ait cum succo ellebori tithymali aut maluae filuestris subigi atque ante ipsa aluearia dissipari, vnde lacertae gustantes statim moriantur. Quosdam ante aluearia fato vel disperso croco crocodilos terrestres fugasse refert Eustathius ad Iliad. p. 797. ed. Basil. Quod si fauos ipsos auctori Virgilio ausum fuisse adedere stellionem credere velimus; tum eximiam eius paruitatem inde facile licebit aestimare, quam quidem foramina in aluis apium relicta admittere possint. Sed malo Columellae sententiam sequi, qui l. c. lacertum veluti custodem vestibulo prodeuntibus inhiantem apibus exitium asserere ait.

Praeter medicinas ab exuuiis aliisque stellionis partibus petitas, quas enarravit Plinius, usum fuisse eius frequentem in magicis artibus, testantur versus in oraculo Hecatae apud Eusebium Praepar. Euang. libro V. et apud Nicephorum Scholasten Synesii p. 361. ubi est de stellionibus: *ζωίοισι λεπτοῖσι κατοικητοῖσι σκαλαβάταις*, i. e. exilibus animalibus domesticis scabotibus seu stellionibus.

Ad morsus noxam a Nicandro memoratam redeo. Veneni quidem mentionem poeta non facit; nec magis Aetius c. 12. vel Paulus Aegineta. Ille enim haec modo memorat de morfu: dolor vehemens liuorque sequitur morsum: seu malis graece: *οἱ ὑπὸ ἀσκαλαβάτης* (ita enim Codex meus) *δακνόμενα συντόνωσ ἀλγῶσι καὶ τὸ δῆγμα πελὶὸν ἔχεισι*. In libro Pauli gemini capitis inscriptio exstat, alterius *πρὸς ἀσκαλαβάτης δῆγμα*
dein-

deinde iterum: *περι γαλεώτης*: utriusque titulo apposita leguntur, verba, quae ex Aetio recitatai. Magno errore Cornarius *γαλεώτην* sclem interpretatus est! Scilicet a mustelae, quae graece *γαλή* est, similitudine genus varium squalorum seu canicularum marinarum *γαλεοί* seu mustelinum fuit appellatum; vnde derivatum est etiam *γαλεώτης* nomen peculiare singularis alicuius speciei squalorum, quod cum stellione commune habuit apud Athenienses. Quin adeo genus aliquod vatium in Sicilia et Graecia, quod stellionis vocem vel reliquam naturam in vaticinio adhibuisse suspicor, Galeotarum nomine appellatos fuisse monui in priore Specimine p. 81. In eodem interpretando aberravit etiam Terentius, ubi in Eunucho Act. IV. Sc. 4. colorem mustelinum ex Menandri *γαλεώτης γέρον* transtulit. De quo errore ita monuit Donatus: Ait autem Menander stellionem animal, quod lacertae non dissimile est maculoso corio. Nempe ad id genus coloris facies exprimitur eunuchorum corporis, quia plerique lentiginosi sunt. Haec grammaticus doctissimus. Contra ineptissima et plane falsa ratione Terentium defendere conatus est Editionis Bipontinae Auctor. Ceterum vel ex hac Donati annotatione constare potest lentiginem stellionis a Plinio dictam intelligi corium eius maculosum. Medicamentum ex stellione vino vel unguento immortuo paratum faciem bibentis vel illinentis eadem lentigine obducere auctor est Plinius. Morsus venenum ab Aristotele olim in Italiam et Siciliam translatum, hinc etiam amolita est Plinii annotatio. Debilem eius noxam praeter auctoritatem Scriptoris mirabilium narrationum, Nican-dri, Aetii et Pauli, arguit etiam dentium fabrica inferius describenda, nisi forte peculiare salinae venenum in morsu stellionis graeci accesserit, quale in quibusdam speciebus agnouit recentior observatio, idque a gentibus Indiae orientalis collectum adhiberi ad sagittas imbuendas nouimus.

Stellionatus crimen ab hoc animale translatum vocari apud Romanos testatur etiam Plinius 30. cap. 10. nullum, inquit, animal fraudulentius inuidere homini tradunt; inde stellionum nomen aiunt in maledictum translatum. Tuniculam
exiit

exiit eodem modo vt anguis, sed eam ipse detorat. Scilicet hominem fraudulentum stellionatorem romani, et certum fraudum genus stellionatum vocabant. Apud Apuleium Metam V. p. 172. Venus de Cupidine suo clandestino Psyche amatore ait: Quibus modis stellionem istum cohibeam?

Glossae veteres apud Salmasium in Homonym. p. 101. ascalaboten interpretantur ἡ κολόσαυρα; quod nomen breuem lacertam significare videtur. Aliae Glossae explicant per vulgare nomen *Samiaminthe*. Simile in Graecia audiuit, *Samia minor*, Bellonius, et ad lacertam Chalcidicam transtulit, sed male, iudice Salmasio Exercit. Plinian. p. 1161. Hodiernum hoc stellionis in Graecia nomen cum proprio Orientis vocabulo *Semamith* comparauit Bochart Hieroz. I. p. 1085. qui duas stellionis species ab Arabibus memorari docuit, alteram maiorem *Sammabrar*, alteram minorem *Wezga* appellatam. Vocabulum prius leprosum vel leprae maculis infectum significat; lepram adeo et venenum Sammabrae assignat Damir Arabs. Alkaziunus Sammabram ait esse alwezgo, id est stellionem parui capitis et longae caudae; et carnem eius super puncturam scorpionis positam remedio esse cum Damir Arabe refert. Alibi iidem stelliones arabice nominantur guezgi. Lepram generari addunt Arabes esu salis, in quo volutatus fuerit, aut mucilaginem emiserit stellio. Ex quibus argumentis Bochartus collegit Arabum Sammabram eundem esse cum ascalabote graeco, quanquam Auicenna eodem vocabulo interdum de vulgari lacerta vsus sit.

Alterum nomen speciei minoris arabicum *guezgur* interpretes latino-barbari in *guarzon*, *guaufer*, *vasga* mutarunt; denique obtinuit locum per Linnaei auctoritatem aequè vitiosum nomen *Gecko*; etsi quidam scriptores recentiores ipsum hoc nomen *Gecko* similitudinem stridoris acerbi ab animale interdum editi aliquo modo reddere affirmant. Sonum singularem vociferarum non dissimilem edere in ipsa Arabia annotauit Hasselquist. Itiner. p. 358. Linnaeus stellionis nomen transtulit ad lacertam, quam a Graecis crocodilum terrestrem appellatam fuisse docui in priore Specimine; alterum vitiose *calotes* scriptum alie-

no etiam generi apposuit. Inter recentiores scriptores qui stellionis nomen cum arabico Linnaei Geckonis comparauerit, neminem noui praeter Italum Paoli, cuius librum *della religione di Gentili per riguardo ad alcuni animali* Part. III. laudatum legi a Cel. Blumenbach Compend. Hist. natur. p. 267. ed. tertiae; quam tamen notitiam omissam nunc nescio qua de causa video in Editione quarta. Inde forte posuit vir doctissimus Geckonem Linnaeanum venenato pedum lamellatorum succo infamem habitare regnum Neapolitanum. Omnem hanc viri egregii annotationem translata recepit Gmeliniana System. Editio, Geckonique Linnaeano adiunxit.

Haec ita disputata ad scriptorum antiquorum notitias illustrandas abunde esse poterant videri, nisi annotationum meorum fides contemplanda ipsa rerum natura et recentiorum scriptorum testimonio esset confirmanda. Transeo igitur ad notitias a scriptoribus disciplinae inprimis Linnaeanae de hoc animalium reptilium genere proditas. Primus autem Linnaeus duas huius generis species descripsit, sed reliquis lacertis immiscuit, nec in proprium sibi genus separatas redegit; quod satis longo temporis interuallo postea facere ausus est Ios. Nic. Laurenti in Synopsi Reptilium edita Viennae Austriae 1768. conatu laudando quidem magnopere, sed euentu non satis prospero. Duabus enim a Linnaeo descriptis speciebus tertiam adiunxit quidem nomine tenus, sed notis certis nullis distinxit. Generis etiam vniuersi notas nec omnes, nec satis apte nec certa satis fide enarrauit. Quod in tanto viri docti acumine nemo facile mirabitur, qui cognitis demum plurimis eiusdem generis animalibus certas atque indubitatas eius notas reperiri et definiri posse ipse experiendo repererit. Tandem in nupera Systematis Linnaeani Editione a Cel. Gmelin curata species Linnaeanas ex genere stellionum in vnum locum congregatas et notis quibusdam sed non satis accurate a reliquis distinctas vidi. Plures equidem species notas habeo, quam viri docti hucusque descripserunt, vnde notas plures certas et ad videndum apertas cogitatione transtuli atque vniuerso numero accommodaui, quem a reliquis lacertis peculiari generis nomine eoque latino et antiquo *Stellionum* distin-

linguam, singularumque specierum formam et historiam seorsum enarrabo.

Generis characteres certos, partim novos et a me repositos, enumerationi ipsi specierum singularum subiungam ex universo numero collectos. Hic vero statim ab initio notas a Laurentio p. 34. positas coarguam. Corpus ait esse totum teneris minutisque squammis tectum, aequale, torosum et nudum. Vbi statim manifestum est corpus nudum inepte memorari iuxta squammas teneras et minutas. Caput ingens recte notatur; cui licebit adiungere oculos grandes. Male sequuntur maxillae muricatae, quas nec in vno quidem exemplo reperire potui. Digtos vtrinque membrana auctos, subtus eleganter lunulato-imbricatos, aequales, incrassatos, apice crassissimo subgloboso, vngue recuruo, supra enato, deflexo, squamulis vsque ad apicem imbricato, non satis accurate in tribus speciebus a se enumeratis annotauit Laurenti. Primum artus breues crassos ponere oportebat; deinde digitos crassos, vtrinque membrana auctos et ex parte contextos more auium quarundam remipedum veluti tringarum; his addere solum articuli secundi digitorum foliatum vel lamellatum, foliis transuersis, aut simplicibus, aut diuisis et lunulatis, succo glutinoso scaturientibus; denique vngues aut nudos prominentes desuper, aut vagina squammulata tectos, in superiore articuli digitorum secundi parte exstantes, atque infra exfertiles inter lamellas soli diuisas. Hos perfoliatos, illos nudos vngues deinceps nominabo. Ani rimam transuersam recte notauit Laurenti; sed quod addit adultis dorsum et occiput tuberculis raris muricatum esse ac caput demum grandescere, nec in omnes species cadit, et partim falsum est. Caput enim statim natis grande est et planum, deinde pro portione reliqui corporis increfcit annis. Corpus est omnium exilibus conicis et densis squammulis tectum et veluti loricatum, quas interstinguunt in aliis scuta squammis latis contexta, lucentia, quae dorsum occupant, in aliis tubercula angulata et acuta, per series disposita aut sine ordine dispersa per dorsum caudam et caput. Vltimam posuit Laurenti habitationem in domibus Indiae; potius incessum per parietes et lacunaria supinum muscas et in-

secta alia consecretantis et solo digitorum lamellato et succoso velut agglutinati annotare debebat. Aliqui tamen stelliones arbores ascendunt, ibique praedam insectorum captant; plurimi eandem cum homine habitationem frequentant etiam extra Indiam in Europa australi.

Laurentio successit Houttuyn in Actis Vliesing. Vol. X. p. 321. qui has generis Geckonum notas definiit. Corpus magis humile et latum, quam altum, paruis squammulis tectum, caput latum trigonum, anticum obtusum, collum tenue vel breue, oculos grandes, auricularum tympanum manifestum, anirumam transuersam, pedes breues, quinque digitis diuisos, subtus globulos (*Kwabben*) soli instar gerentes. Vbi quid displiceat, satis intelligere possunt lectores ex annotatione notis Laurentianis addita. Lubet tamen admonere tympanum auricularum in plurimis lacertis manifestum oculis patere; in solo chamaeleontum, scincorum, tritonum et salamandarum genere latet in profunda aurium cavitare, aut cuticula corporis communi obtegatur. Pedum digiti antiqui quaterni adsunt in specie a Gallo De la Cepede descripta. Solum digitorum male globulatum dixit, quod lamellis diuisum est. Sed solas has soli digitorum articuli secundine quis satis esse putet ad agnoscendum genus Geckonum, ad monebo easdem a me repertas esse in lacerta aliqua, quam cum descriptione Linnaei sola comparatam principalem esse existimabam. Hanc scilicet Linnaeus digitorum articulos penultimos latiores subtus gerere ait Amoenit. I. p. 286. n. 11. vbi picturam simul sed pessimi generis posuit. Per hanc vero lacertam naturam opificem a reliquarum lacertarum forma sensim et gradatim ad stellionum genus transitum facere voluisse, suspicari licebit.

Nunc specierum singularum enumerationem et descriptionem aggredior, primamque collocabo eam, quae prima in notitiam virorum doctorum peruenit, seruato etiam antiquo nomine, cuius originem antea demonstraui.

- 1) *Stellio Gecko. Dorso scutulis rotandis recto pedum soli lamellis indiuisis, unguiculis nudis, pollicibus muticis, poris femoralibus in abdomine concurrentibus.*

Pri-

Primus accuratius hoc animal notauit Linnaeus in Amoenit. Academ. I. p. 133. vbi hunc eius characterem posuit: Lacerta cauda tereti mediocri, pedibus pentadactylis, digitis cristatis imbricatis, corpore verrucoso. Simul pollices vtrinque vngue carere recte annotauit. At diuersam speciem, priori finillimam, tractasse videtur, quam altero loco in Amoenit. I. p. 292. callis corporis, cauda annulata atque vnguuium absentia distinxit. Deinde cum vir egregius lacertarum a se ipso vel ab aliis descriptarum familiam cogere atque in Systematis sui ordinem et regulas redigere coepisset, animumque vniuersae reptilium multitudinis admirandae varietati notis quibusdam distinguenda magis quam peculiari singulorum animalium formae et naturae intentum distractumque in varias partes haberet, accidit errore humano nec facile in tali opere cauendo, vt in numero magno non agnosceret, quas singulas antea sibi occurrentes ipse appellauerat nominibusque suis recte distinxerat. Mentionem scilicet vnguiculorum omisit Linnaeus etiam in decima Systematis Editione; eadem tamen Geckonis appellatione vtrumque animal in Amoenit. descriptum comprehendit. Postea nescio qua auctoritate permotus digitos subunguiculatos auresque concauas adiecit. Hasselquistii, disciplinae suae alumni, notitiam iam antea commemorauerat, qui pariter digitos vngue carere affirmat. Huius igitur notitiam ex Itinerario p. 356. excerptam et in compendium redactam hic ponam. Caput dicitur oblongum, subrotundum, in vertice depresso, lateribus protuberare; (Latera dicere videtur maxillas carnosas, ceterum aequales vtrasque, eodem teste.) rostrum longiusculum declinae et parumper obtusum. Nares in extremo rostro posita, sibi vicinae, tuberculis aliquot cinguntur. Oculi grandes sphaerici, varii coloris, parum protuberant. Spatium inter oculos medium sinuatum, supra oculos statim editum: Palpebrae orbicularia, amplae, semilunari figura. Dentes vtrinque minuti, densi, acuminati, serrati. Lingua lata obtusa; gulae facies externa plana, glabra; margo maxillae inferioris squammarum gemina serie obsitas. Collum satis longum, vtrinque a lateribus

bus atque infra constrictum, supra conuexum. Corpus oblongum lanceolatum, extremum substrictum, dorso et ventre depressis, lateribus conuexis et protuberantibus. (Pedum anteriorum femora ouata cylindrica crassa, inferius angustiora, cruribus longiora; crura vt in anterioribus esse dixit. Vbi male femora dicuntur in anteriobus artubus, quae ad posteriores pertinent. Praeterea eo vocabulo omnis artuum anteriorum forma male signari videtur. Inepte etiam figura cylindrica ouatae adiungitur. Totam igitur hanc notam velut inutilem inclusi). Digiti vtrinque quini, omnes figura et numero aequales, longitudine differunt; exteriores enim paulo breuiores sunt, cylindrici, supra glabri, subtus transuersim crenati, apice cristato vel lobulato, ita vt lobulus medio sulco vel sinu per longitudinem distinctus vtrinque in lamellas multas longitudinaliter diuidatur, margine crenata. Ungues uulli. Cauda teres, gracilis longitudine reliquum corpus aequat. Ani rima transuersa. Totius animalis longitudo pollicum quatuor, pedum pollicis vnus, maxillarum latitudo dimidii pollicis. Caput, truncus et pedes, laeui; dorsum totum punctis minutis, eminentibus, splendidis, abdomen foraminulis minutis sparsum. Squammae molles satis magnae spatium paruum inter lumbos subtus tegunt. Caput, dorsum et cauda, supra albida cum maculis transuersis griseis sine ordine positis; gula, venter et cauda subtus albida. In hac notitia falso lobulus pedum subtus longitudinaliter in lamellas diuidi dicitur, sinu etiam longitudinali lobulum distinguenta. Lamellae enim seu folia membranacea soli digitorum sulco per longitudinem diuisa, transuersae atque imbricatae inuicem sibi incumbunt. Ungues in vagina super articulis digitorum latentes atque eminentes oculos viri docti fugisse videntur. Longitudo pedum anteriorum non eadem esse potest, quae posteriorum, vtpote in hoc et reliquis lacertarum generibus omnibus longiorum. Habitantem Cairi in Aegypto domos atque extra oberrantem vidit, sonumque peculiaris ex gula prodeuntem, ranarum voci non dissimilem, noctu inprimis edentem audiuit Hasselquist. Venenum ex digitorum lamellis in manum tangentis destillans pustulas minutas cum rubore

bore et dolore excitabat, qualem ab vrtica contacta oriri nouimus. Salem et salina saepius bestiola sanie digitorum inficit, quae deinde cum cibus ingesta colicas passionnes vehementissimas inferre solet.

Sed hunc stellionem ab eo, quem hoc primo in loco describere volui, plane diuersum esse demonstrant lamellae soli digitorum medio sulco diuisae, vnguiculaeque absentes vel potius in vagina reconditi, et retractiles; cum is, quem nunc intelligi volo, lamellas has integras, nec diuisas, vnguesque digitorum liberos et nudos, exceptis vtrinque pollicibus gerat. Addidit Linnaeus Bontii locum de Salamandra indica, quem infra sub nomine Stellionis maculati rectius positum reperiens. Bontio subiunxit Gronouii locum Musei II. p. 78. n. 53. sed is comparauit cum salamandra sua (ita enim animalculum vocat) picturam Britanni Edward in tabula 205. inter aues positam, quam eandem ad lacertam Turcicam, Geckonum titulo infertam, retulit Gmeliniana System. Linn. Editio. Igitur Gronouii auctoritatem velut dubiam interim omittam, eiusque in locum succedet descriptio a Pol. Erxleben proposita in *Physic. Chemisch. Abhandl.* T. I. p. 352. qui pollices muticos recte obseruauit. Denique Linnaeus comparauerat in Editione decima Sebanas picturas I. tab. 108. fig. 2 — 8. postea indicauit tantum figuras 1. 3. 5. quae omnes animal pingunt cute maculosa, cum scutis rotundis minutis, cauda terete absque verticillis seu annulis, et digitis omnibus vnguiculatis. Prima figura in nucha et dorso verrucas eminentes ostendit; quare eam ad stellionem eum refero, quem postea accuratius describam; vngues vero pollicibus ab ipso pictore non satis cauto additos esse suspicor. Reliqua enim forma plane conuenit cum hac prima stellionum specie. Laurentianae descriptionis nimia breuitas impedit, quominus viri doctissimi auctoritate abuti possim. Satis accurate descripsit vulgarem Geckonem et pictura bona praeterquam nimis minuta expressit Gallus De la Ceppe p. 413. Tab. 29. cuius notitiam in breuitatem iustam contractam nunc ponam. Caput grande, fere triangulare, oculos pariter grandes gerit, dentesque acutos et linguam planam, squammulis minutis vestitam, primorem crenatam.

(Ver-

(Verba *revêtue de petites écailles* a linguae natura plane aliena, suo loco excidisse errore typhothetae puto, et ad ipsum caput pertinere.) Totum paene animal verracis plus minusue eminentibus oblitum est; femora inferius occupat series tuberculorum perforatorum, qualia in multis lacertis viri docti viderunt; poros vel papillas femorales alii appellant. Post anum vtrinque tubercula trina obsident latera. Digitorum solum occupant squammae transuersae, ouatae, imbricatim sibi inuicem incumbentes, mediae paululum sinuatae; (*échanrées*) digitorum margines addita ambit membrana, eorumque basin aliquatenus coniungit. Pollices vtrinque vnguibus carent, quos ceteri digiti gerunt breues, curuos et acutos. Cauda plerumque corpore paululum longior interdum breuior est, teres, tenuis, annulis diuisa seu verticillis. Colorem omisit Gallus, et reliquam notitiam contexuit locis Bontii, Valentini et Hasselquisti mire inuicem permixtis atque animali alieno oratione sua accommodare conatus est. Addidit etiam lacertam Siamesem sub nomine *Tokaie* a Loiolae Ignatii affectis descriptam olim, cuius historiam deinceps tradam.

Turbas auxit magis quam minuit Houttuyni auctoritas, qui primam Geckonum speciem talem descripsit, quam *perlasii* nomine appellauit, nulla Linnaei facta mentione. Corpus squammatum obsident verrucae perularum instar, ita vt maiores minoribus cingantur. Caudam conicam, corporis fere longitudine, modo ab initio, interdum paene vsque ad finem annulatam, in aliis annulorum vestigio omni carentem, perulae minutae occupant. Digi omnes vnguiculati sunt. Conuenire addit omnes Sebanas 1. tabulae 108. picturas cum hac forma; quae sane omnes pollices quoque vnguibus augent. Quae quidem diuersitas non impediit tamen Cel. Gmelinum, quominus notitiam Houttuyni ad Linnaeanum Geckonem referret, notasque inde exceptas Linnaeanis admisceret.

Equidem nunc breuiter notabo eum Geckonem, qualem intelligi volo, cuiusque plurima exempla ipse tractaui et diligenter inuestigauit. Collum occupant scutula rotunda mucronibus mediis eminentia; ventrem squammae polygonae et fere rotundae obsident maiores, quam dorsum. Totum corpus supra et
ad

ad latera loriceatum conspicitur scutulis rotundis crebris, quae perlarum nomine indigitare videtur Houttuyn. Maxillae superiores squammam primorem labialem sursum versus sequuntur tres aliae minores, quibus vtrinque ad latus apposita apparent narium foramina. Digitorum soli lamellae transuersae, imbricatae, integrae nec sulco diuisae sunt; pollices vnguibus carent in hoc et deinceps dicendo bifurcifero et perfoliato stellione, quorum locum in hoc et bifurcifero occupant squammæ longae, latae, firmiter adhaerentes, nec ipsius articuli finem excedentes. Papillae femorales in medio abdomine vtrinque concurrunt, angulumque satis acutum efficiunt; caudae annulos satis manifestos nunquam vidi. Verrucas post anum vtrinque trinas a Gallo De la Cepede pictas non magis in hoc stellione reperi; sed binas vtrinque positas ostendebat stellio bifurcifer. Maxillarum musculos masseteres crassos atque vtrinque protuberantes habet hic et perfoliatus stellio; contra in bifurcifero maxillae in loco isto magis tenues et aequales conspiciuntur. Quam diuersitatem miratus statim inuestigare causam coepi, dissectoque exemplo sicco vulgaris huius stellionis osseam capitis compagem rimatus sum. Tum vero vidi processum zygomaticum, in lacertis plerisque partibus duabus compositum, quarum vna partem orbitae posteriolem concludit, altera cum hac coniuncta et retrorsum protensa processui temporali descendenti et ossi maxillari communi adiungitur, plane vt in cranio tritonum, salamandarum ranarum et bufonum, deesse in hoc stellione et perfoliato; contra in bifurcifero eundem adesse et musculos masseteres cum temporibus compescere atque impedire, quominus tam longe lateque protuberent. Obiter nunc addo os commune maxillare latus anticum expansum atque inflatum gerere in vesicam semioualem tenuissimam et pellucidam, tympano superientenso seruientem, cuius pars conuexa orbitae concaua occipiti obuersa est. In nullo autem lacertarum genere, quarum plurimas dissectui, cavitatem tympani tam capacem reperi!

Redeo nunc ad Geckonem ab Hasselquistio descriptum; quem quominus ad hanc primam speciem referam, impediunt nares tuberculis aliquot cinctae; digitorum soli lamellae diuisae, vngues

vngues vel absentes vel in vagina conditi, corpusque totum laeue. Contra puncta minima, eleuata splendentia, per totum dorsum sparsa si velis interpretari squammulas breues conicas, quibus dorsum sit loricatum et veluti granulatum, possis animalis notitiam eam referre ad perfoliatum stellionem. Neque enim vllibi squammarum, tuberculorum, verrucarum vel scutorum mentionem facit Suecus, nisi quod paulo post squammulas ampliusculas, molles, spatium minimum inter lumbos subtus tegentes addit; quas interpretari equidem non possum. At enim vero *foraminula minima per abdomen* si poros femorales in abdomine concurrentes interpretari velimus; neque enim vlla alia ratione intelligere possum, quae foramina dicere voluerit; tum vero a stellione perfoliato plane aliena est haec notitia.

Eandem dubitationem attulit mihi Galli De la Cepede species altera, *Geckotte* dicta, quam ab eo falso cum mauritanico Linnaei stellione comparatam fuisse infra docebo. Poris enim femoralibus carere, et digitorum lamellas vnguesque simillima Geckoni habere ait, quod vtrumque in mauritanicum Linnaei non conuenire reperi. Simillimum Geckoni esse arguas ex Galli oratione, qui difficillime ab eo nullisque aliis notis distingui ait, nisi corpore caudaque crassiore et breuiore et pororum femoralium absentia. At idem statim subdit tubercula vel aculeos, quibus corpus pedesque obsiti sint, quosque in occipite, collo lateribusque teretes acutos minoribusque tuberculis cinctos dispositosque certo ordine. (*en forme de rosette*) Quibus tuberculis crebris et acutis in toto mauritanici stellionis corpore conspicuis quid simile exstat in Geckonis corpore supra toto scutulibus rotundis planis, in collo vero paucis mucrone vel tuberculo acuto eminentibus tecto, vt difficulter a Geckone hic alter stellio distingui vere dici possit? Quod ad caudam attinet, eam in iuniore animalculo verticillis aculeatis vel mucronatis diuidi ait, cum aetate vero omne verticillorum mucronumque vestigium sensim abire, et caudam tunc multo breuiorem simul et crassiorem, miranda profecto nec vlllo modo probabili mutatione, nisi a mutilatione profecta! fieri quam in iuuentute. Errorem aliquem Gallo ex aliena narratione obortum suspicarer, nisi plura se ex
 omni-

omnibus orbis terrarum regionibus in Museum regium allata exempla traclasse atque inuicem comparasse profectus esset! Ceterum animal Gallo descriptum Gallicam Prouinciam frequens habitat inter parietinas et in ipsis domibus, vulgoque audit *Tarente*. Apricari in sole amat, loca humida et frigida fugit; hiemem in rimis atque inter tegulas latens transigit; nunquam sopore sepultus frigore tantum torpescit. Ceterum incessu et moribus Gekoni simillimus, voce pariter et veneni suspitione omni caret.

Stellionem Siamesem nunc videamus sub nomine *Tockai* descriptum a Missionariis Iesuitis, quorum notitia germanico etiam conuersa sermone exstat in Tom. III. p. 81. Perralti Dodarti et Charrafi Dissert. ad Histor. natur. spectantium. Huius summam primum repetam. Stellio hic Tockai vulgo appellatur a sono, quem interdum etiam saepius vsque ad duodecimum numerum continuo repetit. Habitat arbores domosque Indorum, quantum veneni suspitione damnatus. Longitudo pedem, crassities versus ilia duos et dimidium pollicem paulo excedit, longitudinis partem dimidiam cauda occupat. Corpus superne cuticula granulata et colore rubro caeruleoque variegata vndatim tegitur, dorsum multis conicorum mucronum pallide caeruleorum ordinibus per longitudinem positis horret; venter squammatus colore cinereo maculis rubeis crebris sparsis pingitur. Caput ingens fere trigonum iuxta colli commissuram lineas 18 latum 13 crassum, medium depressius, rostro obtuso. Oculi grandes protuberant, aurium foramina plusquam digiti latitudine ab oculis remota retrorsum, ouata, diametrum orbitae dimidiam aequant, lingua crassa. Pedum digiti ynquibus curuis et acutis armati subtus appositas lamellas seu folia membranacea ouata gerunt, quibus bestia laeuissimis corporibus quasi agglutinata haeret. Dissecta cor inter artus priores situm ostendit, pericardio inclusum absque vilo aquae vestigio; pericardium ipsum vtrinque alligatum lateribus, obliquo situ ascendit viamque subtus liberam transeunti arteriae asperae relinquit. Infra cor pulmo situs in medio corpore in duos diuiditur lobos; iecur a cordis parte latiore et superiore sub pulmone descendit, laterique finistro corporis lobo sinistro adhaerens ventriculum totum desuper

obtegit. Cavitatem thoracis sepimentum membranaceum discriminat. Ventriculus pollices 2 et lineas 10 longus, albus, linearum sex intervallo supra pylorum naturam cartilagineam assumit; intestinum duodenum rubeum apparet. Longitudo intestinalium a pyloro vsque ad coecum anfractuorum pollices 7 lineas 10 aequat, crassities sensim decrefcit, densitate tamen eadem feruata. Coecum vermiculis intestinalibus fetaceis tres lineas longis, albis scatet. Iecinoris figura pyramidalis lobis duobus longis diuiditur, quorum vterque iterum in duas minores lacinias diffinditur. Vesica biliaria, colore coeruleo, oualis, conuexae iecinoris parti inter medios lobos maiores adhæret. Pulmonis lobi duo pollices 2 lineasque 9 longi membrana tenui, pellucente et vesiculis innumeris aereis referta constant. Trachea breuis recta, lata, diametro lineas duas aequat, annulis firmis densisque cartilagineis composita. Glottis rima longa ad perpendicularum fissa patet. Larynx cum parte superiore tracheae cuticula tenui nigra vestitur, quae eadem totum bestiae palatum obducit. Figura appofita, satis elegans, digitorum lamellas membranaceas, ouatas, integras ostendit, vnguiculosque omnibus attribuit. Caput ingens nullo modo planum; potius conuexum apparet, pupillae rima verticalis; series mucronum in quincuncem posita a collo vsque ad caudam extremam, nullo verticillorum vel annulorum vestigio, eadem pertingunt, artusque omnes occupant. Quare non dubitauerim hunc stellionem pro mauritanico Linnæi habere, quocum forma eius plane conuenire videtur. Gallus Le Gentil in Itinerario, Voyage dans les mers de l'Inde T. II. p. 450 edit Paris. monuit hunc stellionem in insula Manilla ab incolis *Chacone* ab Hispanis colonis *Toco* vocari, atque hoc posterius vocabulum rectius vocem animalis imitari quam alterum *Tockaye* vel *Tokkai*. Sed ecce! noua suboritur dubitatio de natura animalculi ex altera Galli Tachard relatione Siamensi p. 76. vbi pictura stellionis appofita simillimum Geckoni, corpore vbique squammulis minutis granulato, pedibusque omnibus vnguiculatis, nullo vero mucronum vestigio, ostendit. Oratio Tachardi promittit nouas socii *Beze* obseruationes de animalculo iam antea ab eo dissecto et descripto; vbi sine dubio intelligitur notitia sine

aucto-

auctoris nomine post Perralti Dissertationes edita et a me repetita. Sequuntur deinde viri docti annotationes, pleraeque anatomicae, quas repetere nolo, nisi quod lingua satis crassa et rotunda, palatum colore violaceo tinctum esse dicitur, orisque introitum in utraque maxilla series dentium exilium cingere; denique veneni suspitione bestia absolvitur. Difficultatem ita mihi expedire posse videor, ut utrumque stellionem in regno Siamensi frequentem oberrare dicam; atque utrumque pictum voluisse dare Tachardum; ad hunc alterum a priore plane diuersum refero annotationes ab eo denuo additas, quanquam palatum violaceum in nigrum facile transire posse putem victu aut vehemente aliqua irae commotione. Ceterum hanc eandem stellionis speciem in insula Sumatra frequentem *Cokay* nominat, et magnitudine ab altera minore domestica distinguit Britannus Marsden p. 136. vers. germ. Utrumque ait ab incolis per vocis imitationem aliquam vocari *Tschischah*. Stelliones autem intelligi docet pedum rugosorum mentio adiecta, reptatusque supinus per lacunaria annotatus, Obiter addo stellionis aliquam speciem in ora Indiae Malabarica *Pali* vocari, testante Gerbett Relation. Indicar. p. 114.

Priusquam ad reliquas stellionum species describendas progredior, alium Galli Dela Cepede satisque grauem errorem castigandum hic existimo, quoniam notas generis stellionum scincorumque ab eo confusas esse video. Scilicet is nouam scinci speciem descripsit et pinxit p. 378. tab. 24. sub nomine barbaro *Mabouya*; quam arbores scandere et tecta Indorum, in rimis parietinarum habitare, tempore demum aestiuo inde prodire, interdum etiam pluuia instante, quam sono quodam vocis quasi prouocet, aliena fide Britanni Sloane II. tab. 273. fig. 7. et 8. et Gallorum Dutertre Histoire natur. des Antilles II. p. 315. et Rochefort p. 147. refert. De Britanni loco nunc non disputo; vocis enim habitationisque in arboribus tectorumque fastigijs, a fabrica naturaque scincorum tam alienam, duxit ex ciuium suorum narratione Gallus. Primum miror auctoritatem in hac disputatione aduocari Galli Rochefort, quippe qui ciuis sui Dutertre librum satis indiligenter totum exscripserit. Hic vero,

Dutretre; sub eodem nomine *Mabouya* lacertas duas plane diuersas annotauit, quarum vna ad scincorum genus pertinet, in tabula addita picta, quam picturam repetiit cum notitia Rochefort. Alteram ait pedis longitudinem non attingere, digitos gerere latos, planos, sine rotundo, vnguiculatos. Pictura vtrinque vngues quinos ostendit. Hanc arbores domorumque contignationes et tecta scandere, pluuiam noctu clamosa voce nunciare, irritatamque assultare hominem narrat. Pictura addita pedum digitorumque stellationum formam satis bene reddit; corpus maculosum apparet, punctisque in medio dorso obfitum. Cauda corporis longitudinem vix aequat. Prior scinci notitia paene verbo tenus cum descriptione Britanni Sloane conueuit, nec dubitare nos patitur, intelligi scincorum genus aliquod. Contra alteram pictura addita docet pertinere ad stellationem insularum Americanarum. Confirmat me Galli Plumier auctoritas, cuius inter picturas nondum editas zoologiae Antillanae plane gemina pictura stellationis Antillani reperitur cum adscripto nomine Lacertae chalcidicae. Hoc tantum mutat triplex Plumeriana delineatio, quod vngues in vagina couditi latent vt in perfoliato stellatione; digitorum foli lamellae imbricatae sulco diuisae sunt, cauda corpore breuior, ab initio annulata est, infimusque venter late protuberat. Corporis tegumentum pictura nondum absoluta omittit. Eadem tabula Plumeriana, numero 142. distincta, iuxta egregie pictum sistit scincum auratum Linnaei.

2) *Stellio bifurcifer*. Linea alba ab oculis per medium dorsum ultra regionem ani protensa, vtrinque furcata, cauda vix corporis longitudine, primori verticillata, extrema anulis albis cincta, superne etiam lineata in fine; corpus supra scutulis crebris guttatum; lamellis digitorum indiuisis, vnguibus nudis, pollicibus muticis; serie pororum femoralium longa vtrinque.

Primam eius notitiam dedit Index Musei Linckiani. Vol. I. p. 68. vbi a linea furcata lacerta Ypsilon vocatur.

Deinde sub nomine Geckonis vittati descripsit et pinxit Houttuyn Aetor. Vlies. T. IX. tab. IX. fig. 2. qui cauda longa tenui albo fasciata, vittaque alba vtrinque furcata corporis superni

perni distinguit a reliquis. Digitos quosdam vnguibus carere, corpus pallide luteo, caudam brunneo colore esse ait: exempla quaedam eiusdem animalis absque vitta dorsali furcata vidisse profitetur, patriamque Indiam orientem ei esse suspicatur. Picturam appositam laudare equidem nequeo.

Sub eodem nomine ex Houttuyni descriptione retulit in nouam System. Linnae. Editionem Gmelin, omiſſa tamen vnguium mentione; contra addidit corpus parum verrucosum.

Denique nuperrime sub Lacertae Zeylanicae linea dorsali alba, veluti nouam speciem lacertae descripsit et satis bene pinxit Nau *Neue Entdeckungen und Beob. zur Naturgesch.* Vol. I. P. 254. tab. 17.

Geminum is exemplum ante oculos habuit, alterum minus pollices 5. lineas 9. longum; alterum pedis longitudinem attingebat. Caudam ait fasciis quatuor albis cingi, superne planam esse et corporis longitudinem aequare; digitos pedum lobulatos vnguibus exilibus armatos esse addit: vbi miror caudam superne planam dici, et pollices muticos omitti. Pictura colorem, et totam stellationum formam satis bene reddit, pedum vero et digitorum lamellatorum formam nec ipsa descriptio satis affecta est.

Geminum et ipse exemplum pulchri satis reptilis examinaui, alterum Blochianum alterum Rebelianum. Hoc quidem caudae verticillos decem manifestos, fasciam vnam albam, et tres lineas albas caudae extremae superne ostentabat. Post verticillos inferiorem caudae partem occupant squammae magna sine ordine posita, quarum mediae maiores serpentium scuta abdominalia aemulari videntur. Inter artus posteriores atque anteriores futurae species quaedam eleuata latera ab abdomine squammulis maioribus, vti solet, obſito distinguit. Exemplum Blochianum eandem futuram, caudae verticillos viginti, fascias albas duas, et lineas tres superne in cauda extrema absque scutorum vestigiis habet. Tubercula analia, qualia in vulgari Geckone pinxit *De la Cepede* Tab. XIX. ad literam A. A. manifestiora sunt in Blochiano exemplo; vtrumque pollices muticos, sed squamma lata plana desuper testos gerit.

Cete-

Ceterum miror ab ipso Houuttuyno omiffam effe notitiam egregiam huius animalis, quam ex Valentini Hiftor. natur. Amboin. p. 284. conuerfam et excerptam ponam. Nominat is reptile *Pandangi Hagadies*. Longam ait effe pollices 10, dimidiam longitudinis partem cauda occupante: dorfı deinde vittam albam furcatam, caudae tenuis et rotundae falcias albas quinque, vnguiculos acutos digitisque additam membranam, velut in auibus remipedibus, denticulos acutos, linguam acutam, rostrum a naribus vsque rubrum annotat, et ipsum animal bene cum vulgari Geckone comparat. Degere dicitur plerumque in frondibus arboris litoralis, quam Belgae *Strand Pandang* vocant; In aliquot Indicibus Collectionum naturalium rerum vendendarum Belgicis sub hoc Valentiniano nomine nouam lacertae speciem memoratam legi; velut in Museo Geuerfiano p. 11. no. 39. nominatur *Le Lezard Pandang de Valentin, brun à raye bifurcée blanche, d' Amboine*. Male igitur Boddaert in Nouis Actis Natur. Curiof. Vol. VII. p. 15. hoc animal ad Salamandrarum genus reuocare conatus est!

- 3) *Stellio mauritanicus* Linn. *Totus supra mucronibus horrens, cauda fere tota plana, infra squammis latis media testa, digitorum omnium vnguibus nudis, soli lamellis diuifis, tumulatis, imbricatis.*

Hanc a Brandero in Mauritania repertam speciem primus annotauit Linnaeus in System. Nat. eamque cauda subuerticillata breui muricata, apice laeui, corpore supra muricato, pedibus subtus squammatis distinxit. Addidit habitu et figura ad Geckonem accedere animal, sed luridum et ad latera capitis, supra collum, dorsum femora verrucosum esse mucronibus; caudam corpore breuiorem a basi ad mediam spinis sexfariam muricatam, inde ad apicem laeuem esse. Digitos pedum esse omnino subtus lamelloso-squammatos, vt in Geckone, vnguibus minimis, subtus totum corpus laeue squammis minimis esse.

Stellionum generi Laurentiano inseruit Gmelin, sed vngues minimos omisit, contra digitos subtus lamellatos muticos addidit, plane contra Linnaei sententiam, qui picturas
Sebae

Sebae Tom. I. tab. 108. fig. 2. 6. 7. laudauit, quae omnes digitorum omnium vngues manifestos habent.

Laurenti speciem hanc in tres formas diuisit, quarum notas certas non edit. Primam verticillatae nomine appellauit, et caudae plicis maximis extrorsum verticillatis distinxit, laudata pictura Sebae I. 108. fig. 2. 6. Alteram vocauit teretem, cauda terete absque plicis; quam ipse in Museo Viennensi aliquo vidisse profitetur, eoque refert Sebae picturam I. 108. 1. 3. Tertiam verbis ipsis Linnaei sed mutilatis descripsit, nulla auctoritate picturae laudata.

Gmelin comparauit aculeatum Geckonem descriptum ab Houttuyno Ador. Vliesf. IX. p. 324. n. 3. Ipse Houttuyn similem esse dixit picturae Sebae I. 108. fig. 6. Caudam inferius planam, ad mediam fere partem anulis incisam, in margine utrinque acuto anuli cuiusque horrente mucrone; inter utrumque mucronem caudam desuper occupant quatuor mucrones maiores, quos qui perlarum nomine potuerit appellare, etiam vbi caudam squammis maioribus perlarum forma oblitam esse dixit, equidem non comminor.

Postquam ipse geminum huius speciei exemplum examinavi et pinxi, audacter affirmo nunquam eam visam fuisse a Gallo De la Cepede, et male ab eo comparatam fuisse cum Mauritanico Linnaei Geckone speciem plane diuersam, Galliae meridionalis incolam. Primum ait difficulter eam a vulgari Geckone distingui, cum tota spinis horreat haec, illa careat. Deinde negat a quoquam notas certas mauritanicae lacertae editas esse, eamque ait a Linnaeo solis caudae verticillis distingui. Qua oratione quid falsius potest excogitari? Deinde tria illa signa, ex quibus facile agnosci putat mauritanicam vel potius eam lacertam, quam ipse Geckotte appellauit, corpus scilicet cum cauda breuius sed crassius et absentiam pororum femoralium, in neutro exemplo meo reperire potui. Itaque mihi persuasi plane diuersam a Mauritanica specie, contra affinem vulgari Geckoni, descriptam fuisse a Gallo. Vtrumque meum exemplum stellationis Mauritanici plane conuenit cum descriptione Linnaeana; addo pororum femoralium seriem utrinque breuiem; caudae partes

D

tres

tres quartas primas planas, mediam infra squammis fere 37 latis, scutorum in serpentium abdomine instar, tectam, foli digitorum lamellas diuisas, vtrinque humulatas et imbricatas, unguiculos digitorum omnium nudos. Caudae verticillos agnoscere non potui; ordines etiam mucronum caudalium numero abeunt diuersi. Quod si Siamensis stellio, de quo in primae speciei notitia disputauit, idem est, vt e quidem exillimo, Indiam praeterea habitat, et pluuiam tempestatem sono saepius repetito eodem praenuntiat.

4) *Stellio perfoliatus*. Simillimus *Geckoni*, diuersus absentia scutorum dorfi, pororum femoralium, artubus breuioribus, colore obscuriore, foli digitorum lamellis sulco diuisis, unguibus retractilibus, vagina conditis, super extremo articulo eminentibus, infraque per lamellarum sulcum emergentibus, pollicibus muticis.

Hunc sub nomine *Rapicaudae* (*Knollstaert*) descripsit primus Houttuyn l. c. et similem *Geckoni* ab *Hasselquist* descripto esse ait. Cutem aequaliter baccis seu perulis (perlas ipse vocat) oblitam, et brunneo colore maculatam; foli digitorum folia pediformia sulco diuisa esse absque unguibus manifestis; (*naawlyks genageld*) caudam ab initio tuberosam, magis deinde rugis obleri quam anulis seu verticillis diuidi. Exempla aliquot vidit cauda multo tenuiore et longiore; suum pinxit in tab. IX. fig. 1. vbi cauda vix dimidiam corporis totius longitudinem tenet; ibique agnosco in parte superiore digitorum exstantes sed membrana velatos unguies. Color dicitur esse pallidior quam in vulgari *Geckone*; patria assignatur insulis Americanis. Eundem generi *Geckonum* seruato eodem nomine inseruit *Gmelin*, eumque ita notauit: *cauda turbinata, auribus concauis*. Sed caudae ab initio tuberosae nota vel falsa est plane et a mutilatione aliqua orta, vel certe variat. Primum enim exemplum, quod apud *Blochium* meum inspexi, caudam similem vulgari *Geckoni* gerebat; corpus erat squammulis minutis conicis loricatum et veluti granulatum, absque vilo scutorum vestigio, quae passim in dorfi vulgari *Geckonis*, velut etiam *chamaeleonum*, conspiciuntur; foli digitorum lamellae diuisae sulco emittunt pro lubitu animalis unguies vagina granulata tectos et super extremo digitorum articulo eminentes. Pollices mutici sunt; pedes ipsi vel potius artus vt

rin.

rinque breuiores quam in vulgari et bifarcifero stellione; papillae seu pori femorales defunt; caudae quatuor primae partes quintae anulis late distantibus incisae videntur.

Exemplum Rebeltianum dimidiatam Blochiani magnitudinem habet, colore egregie seruato, qui supernum corpus cinereus obducit, bruno variegatus marmoris instar; infra sordide album videre licet: oculos coeruleos pupilla ad perpendicularum diuidente; cauda verticillorum vel anulorum vestigio caret, longitudine corpori reliquo aequalis, conica, squammulis paulo maioribus obsita, quae infra etiam maiores sunt, velut in abdomine etiam reliquorum stellionum.

Tertium Musei Academiae Berol. regiae exemplar pallidum absque vilo colore caudam ab initio tenuem deinde subito tuberosam gerebat, plane vt ab Houttuyno satis bene cum toto animale pictam video. Igitur nomen ineptum *Rapicauda* cum altero *Perfoliatus* a natura lamellarum soli digitorum ducto permutati.

Iam antea dixi speciem a Gallo De la Cepede vocatam *Gackotte* mihi videri esse eandem cum ea, quam descripsi hucusque. Eam ille distinguit a vulgari stellione seu Geckone corpore et cauda breuiore sed crassiore et pororum femoralium absentia. Caudam cum aetate ait crescere in crassitiem, longitudinem vero minui, et anulos eius antea mucronibus eminentes atque horrentes paulatim sensimque euanidos fieri. In Prouinciae Gallicae domibus oberrantis nec vocem nec venenum incolae agnoscunt. Vnum hoc miror in Gallica notitia, quod dubitationem mihi non leuem affert. Vngues enim Gallus manifestos et conspicuos esse ait.

Denique hoc idem animal memorari puto a Cel. Hermann Commentar. Tabul. Affinit. p. 251. Lamellas enim soli digitorum diuisas sulco annotauit; vngues abesse afferit quidem vir doctus; verum ex verbis; *digitis muticis dorso carinatis* suspicor vngues in vagina conditos eminuisse super digitorum extremis articulis et visum eius effugisse. Reliqua certe notitia plane conuenit cum hac noua specie a me descripta.

D 2

In

In Gallica Prouincia Tarantam audire narrat De la Cepe-
de, idque nomen cum breui notitia retulit etiam Galli Papon
Itinerar. Prouinc. p. 347. vers. germ. In Italia stellionem Lin-
naei vulgo Tarantulam vocari tradit Cetti Hist. Amphib. Sardic.
p. 71. Apud Vincentium Bellouacensem Spec. nat. XX. Cap. 44.
serpentem paruum morfu venenatum Tarantae nomine appella-
tum legi. Ex narratione Cettiana suspicor Chalcidicam lacertam
ab Imperato p. 901. breuiter notatam et p. 919. pictam satis pin-
gni Minerua esse stellionem Linnaei. Dicitur in locis opacis mu-
rorumque rimis habitare, trux aspectu, coloris plumbei, extan-
tibus per vniuersum corpus cristis. Vulgo Tarantulam vocari ad-
dit, et falso Veterum scriptorum Chalcidicam lacertam esse affirmat.
5) *Stellio Chinenfis. Cauda ancipite, digitis omnibus unguicula-
latis, facie foraminibus pluribus pertusa.*

Hanc primus sub nomine lacertae Chinenfis cinereae
cauda ancipiti, corpore paulo longiore, pedibus pentadactylis,
omnibus unguiculatis descripsit Osbeck Itinerar. p. 366. et p.
175. monuit passim per domos Chinenfium oberrare et summa
cum dexteritate per parietes tapetibus papyraceis laeuissimis te-
ctos reptare aestate, innocuum, blattae genere aliisque insectis
viduantem. Caput ipse Osbeck annotauit planum et latum,
dentes crebros, minutos, linguam planam, primorem obtusam
atque incisam leuiter; corpus latum planum; latera vtrinque
compressa; dorsum tuberibus nigricantibus atque albicantibus
oblitum; rimam ani transuersum; caudam corpore pauli lon-
giorem, planam, ancipitem, in vtroque latere squammis raris
lutescentibus, digitos pedum omnes unguiculatos, subtis la-
mellis transuersis auctos; colorem corporis supra cinereum, ab-
domen album, caudam nubeculis vndecim nigris variegatam.
Non satis intelligo notas sequentes. Oculos tegi ait cuticula,
quae iuxta rimam transuersam mediam puncta tria aurea posita
gerat; narium foramina maiora rostro extremo proxima esse;
tria vtrinque minora superius esse collocata in lateribus; praeter
ea multa minora etiam versus oculos sita esse. Reliquae notae
omnes dubitare nos non patiuntur verum stellionem ab Os-
beckio descriptum esse. Caudam ancipitem intelligo verticalem,
qua-

qualem in tritonum genere arripitem dicere solitus est Linnaeus; dubium tamen facere lectorem potest versionis germanicae vocabulum *platt gedrücke*. Omisit hanc speciem Editio Gmeliniana System. Linnaeani.

6) *Stellio sputator*, corporis fasciis transversis, brunneis vel albis brunneo colore marginatis, squammis nitidis, digitis muticis; cauda tereti, subius scutorum serie obsita.

Ex insula St. Eustachii anno 1755. in Sueciam transmissum primum descripsit et in tabula IV. fig. 1. 2. pinxit Sparmann Neu. Actor. Holmienst. Vol. V. p. 166. vers. germanic. Primum notitiae auctor Acrelius annotavit britannicum nomen *Wood Slaue*, atque haec de moribus addidit: passim oberrare in casis domibusque ligneis, parietesque perreptare; ubi si quis propius adstans inspicere velit bestiolam, facile iritatum hanc spectatorem saliva oris nigra venenata conspuere; quo facto statim locum tactum intumescere; tumorem ipsum illita camphora, spiritu uini leniri. Nocte conditam latere. Formam ipsius ita descripsit Sparmann. Longitudo corporis duos pollices, caudae $2\frac{1}{4}$ pollices aequat. Color totius corporis dilute cinereus, cingulis vel maculis brunneis; in quibusdam cingula albicant, brunneo colore marginata. Versus caudam extremam cingula sensim desiciunt, aut in maculam magnam brunneam alba utrinque minore cinctam transeunt. Color corporis inferioris cinereus lucidior est. Artus pariter maculae striarumque duarum vestigia pingunt. Squammulis minus acutis corpus tegitur; margines maxillarum maiores squammae ambiunt, caudam infra linearum aliquot intervallo ab ano series scutorum occupat a parte posteriore latiorum, margine velut abscissa et leuiter sinuata. Lingua oblonga rotunda, magis tenuis quam crassa, sine leuiter diuiso. Pedum digiti utrinque quini absque unguium vestigio; posteriorum pollices a reliquis digitis separati versus corpus reflectuntur. Lamellarum sub digitorum solo nulla fit mentio. Ouum, pluribus lacertae exemplis additum, ab eadem editum creditur, colore cinereo, maculis brunneis nigrisque sparsum; quae varietas in ouis lacertarum mira mihi quidem accidit. Postea exemplum ex insula St. Dominici missum, duos pollices longum, cuius di-

mediam partem longitudinis cauda occupabat descripsit et pinxit Gallus De la Cepede p. 409. tab. 18. Squammae omnes splendent, color infra albicans, supra griseus brunneo saturate variegatus. Cingula quatuor brunnei, paene nigri coloris, caput dorsumque occupant, sex similia caudam ambiunt; eiusdem denique coloris limbus circumdat maxillae superioris oram. Aurium foramina non apparent; lingua plana, lata, primore parte leuiter incisa. Rostrum pars superior et vertex capitis albicant, nigris maculis sparsa; artus griseo albo et nigro colore variantur. Digniti vtrinque quini absque unguibus manifestis subtus additas habent squammas paruas et desinunt in globulum vel laminam squammatam; (*pelote ou petite plaque écailleuse*) addit Gallus hanc in nulla alia lacerta a se repertam fuisse. Statim tamen genus stellationum subiungit, cuius has esse notas ait: *les doigts garnis par dessous de grandes écailles, qui se recourent comme les ardoises des toits*. Tales igitur squammas si voluit intelligi, vt suspicor, nulla potest esse dubitatio, bestiolam ad genus stellationum pertinere, cum reliqua forma notas eius reddere videatur. Scutorum subcaudalium mentionem omisit Gallus. Alieno etiam generi inseruit hanc speciem Gmeliniana System. Linn. Editio. Longe accuratiorem descriptionem merebatur singularis lacertae natura pedumque fabrica. Similes narrationes de aspide pyade venenum spectatori ori inspente veterum scriptorum, et de aliis serpentibus recentiorum addere possem, si ad naturam ortumque salinae sputatricis lacertae huius accuratius cognoscendum quicquam inde profici existimarem.

7) *Stellio platyurus, cauda supra conuexa infra plana, media serie scutorum 56, initio leuiter verticillato, lamellis soli digitorum diuisis, humulatis et imbricatis, unguibus nudis, corpore aequaliter squammulis conicis loricato, inferioribus maioribus.*

Exemplum vnum Rebelianum inspexi animalis nullibi memorati. Caudae infra planae margines vtrinque acuti squammis longioribus horrent; laterum futuram a laxa cuticula effici puto; scutorum dorsum nullum adest vestigium. Dentes minuti sunt et conici; color cinereus, fascia brunea vtrinque ad capitis
latus

latus per oculos ad artus anteriores deducta. Magnitudine naturali pictum alibi ponam.

8) *Stellio maculatus* Bontii p. 52.

Bontius Salamandram Indicam vocat, pedem circiter longam, coloris e viridi dilutionis, quem belgice Seegreen, id est thalassinum, vocent; intersinctam maculis rubris ac si minio tincta esset, capite bufonis, oculis magnis foede protuberantibus. Gecco vocari ait, quia gecco assiduo sonet, prius edito stridore, qualem picus martius emittere soleat. Dentes esse acutos, fortes; palatum rubrum; digitorum quinque unguiculis acutis firmiter etiam mortuam adhaerere corporibus. Suspensam a lauanis de cauda euomere sanem; qua collecta incolas sagittas inficere, eamque ob causam bestiam domi alere solere. De sanie ad venenum sagittarum inficiendarum collecta consentit Valentyn p. 294. Tom. III. qui vocem bestiae vesperi exaudiri ait similem vocabulo Gekko. Corpus cum capite latum, caudam longam esse; corpus variari maculis rubris, flauis, viridibus et nigris. Addit proditam ab aliis narrationem de bestiola hominem aggressa.

Picturam stellionis huius seculo praeterito extremo in Batauia Indica factam et ab Andr. Cleyero ad Christ. Mentzelium, Archiatrum Electoris magni Friderici Wilhelmi, transmissam coram habeo communicatam ab amicissimo et doctissimo Medico Berolinenfi *Kurella*, in qua coloris varietatem mirandam et scuta dorsii dictis a Bontio coloribus picta cum digitis quinque unguiculatis et subtus lamellatis agnosco. Reliquas notas eruent quibus ipsum animal tractare atque inspicere contigerit!

9) *Stellio phyllurus*; corpore supra tuberculato, cauda mucronibus aspera, post initium dilatata, ceterum gracili.

Hunc primus sub nomine *Lacertae platurae*, cauda depressa plana lanceolata, margine subaculeata, corpore griseo fusco scabro, unguibus quasi duplicatis, lingua breui, lata integra seu non forficata, apice autem leniter emarginato descripsit et in tabula III. fig. 2. pinxit *John White*, Journal of a Voyage to new South-Wales, Lon-

London 1790. pag. 246. Longitudinem pollicum $4\frac{1}{2}$ habet, caput grande, corpus supra tuberculis asperum, (*tubercles*) in occipitio et cauda mucronibus eminentibus. Corpus infra pallidum colore albicat. Pictura cum capite grandi grandes etiam oculos repraesentat. Cauda ab initio tenuis subito dilatatur, deinde iterum gracilescit, longitudine trunci. Pedum digiti graciles apparent, anticis posteriores fere aequales; lamellarum soli mentio nulla inest. Unguiculos quasi duplicatos interpretor tales, quales in stellione mauritanico vidi, corneo scilicet unguiculorum tegumento ab osse recedente, atque ita duplicati unguis speciem ignaro spectatori praebente. Pedum formam negligenter inspectam descriptam et pictam esse censeo, cum reliqua notitia cum ipsa pictura stellionem aliquem loquatur.

10) *Stellio fimbriatus; corporis superiorem partem ab inferiore distinguente margine membranacea fimbriata, cauda plana, digitorum soli lamellis sulco diuisis, unguibus vagina conditis, per sulcum emergentibus.*

Hunc nominauit et breuiter notauit Flaccourt Histoire de Madagascar p. 255. et Dapper Descript. de l'Afrique p. 458. Primus accurate a Gallo Bruyeres communicatum descripsit et in tab. 30. pinxit De la Cepede p. 425. seq. Caudam primum ait similem esse salamandrae aquaticae, caput latum planum et trigonum, longitudine fere dimidiata trunci; pictura tamen transversa multo breuius et frontem decliuem ostentat; oculi grandes exstant; pupilla foramine longo verticali patet; corpus infra planum est; collum post caput veluti constrictum. Digniti crassi et breues membrana aliqua inuicem iuncti adhaerent, subtus lamellas sulco diuisas, imbricatas gerunt fere viginti, ungues retractiles, vagina conditi, super articulis digitorum extremis eminent, atque infra per lamellarum sulcum expediuntur. Cauda multo breuior corpore, lata et plana apparet, quoniam vestitur membrana, quae vtrinque addita remi formam similitudinemque exprimit. In salamandra aquatica situm caudae planae esse verticalem, in hac contra bestia horizontalem bene admonuit Gallus, ne quis priore forte comparatione falleretur. Caudam
veram

veram per ipsam eius membranaceam appendicem facile discerni idem addit, margine vtrinque supra atque infra eminente. Totum corpus squammulis minutis tectum et quasi granulatum conspicitur; praeterea pars capitis, trunci artuumque superior ab inferiore discriminatur margine membranacea fimbriata. Quinque huius bestiae exempla ex Africa atque India orientali allata iuicem comparauit Gallus; quorum maximum pollices 8 et lineas 6 longum erat, vnde duos pollices lineasque quatuor demtas caudae tribuere oportet. Color corporis superni varius atque inconstans paulatim vel subito ex rubro in luteum, viridem et caeruleum transit. Infra autem totum corpus colore luteo splendet. In insula Madagascar frequens habitat arbores, vbi caudarumis circumplicata ramos et furculos amplectitur sedens, aut hinc illinc per frondes saltat, atque ore aperto, intus glutine quodam oblito, insecta captat. Lentus per terram incedit, capite cernuo, sub angulo obtuso corpori et collo adiuncto. Interdum conditus in arborum cauis latet, vnde nisi noctu aut per pluuios dies vix egredi audet. Incolae adspectum venenumque eius timent vehementer, vano tamen timore; morsum enim eius comprehensi innoxium plane expertus est Gallus Bruyeres. Timorem iniicere videtur ignaris incolis incessus bestiae, quae ore aperto trux obuam occurrentibus ire solet.

1) *Stellio tetradaetylus, praecedenti simillimus, marginis membranaceae absentia, digitorumque numero distinguitur.*

Hunc primus ex Galli Bruyeres notitia secum communicata descripsit, sed alieno salamandarum generi propter digitorum anticorum numerum inferuit De la Cepede p. 493. Longitudo plerunque pedem aequat, dorsum cute splendida, granulata, lutea, viridi colore, velut in tigre, maculata, collum longum supra gemino ordine squammularum lutearum tegitur; caput planum et oblongum est, oculi grandes, pupillae rima verticalis; maxillae (edentulae,) crenatae; lingua liquore obducta viscoso facile insecta captata retinet. Corpus infra squammulis rotundis luteis obtegitur. Digitorum, soli lamellarum, vngniculorum, caudaeque planae et oualis forma et fabrica plane conuenit cum

E specie

specie antecedente, sed absentia membranaceae marginis fimbriatae numeroque digitorum anticorum diuersus abit. Habitat eandem cum priore patriam, vbi vulgo *Sarrubé* audit, non minus ab incolis formidatus, quam alter, timore aequae vano. Tempore pluuio et noctu frequentior apparet, quam tempestate sicca aut interdiu, sylvarumque umbras amat.

12) *Stellio Geitii. Cauda lanceolata, palmis tetradactylis.*

Hanc notam animalculi veneni crimine condemnati, ad Promontorium Spei reperti et a Sparmanno descripti in *Actis Gotheburg*, I. p. 75. picti vero in tabula V. fig. 1. positam ad *Geckones* retulit Gmelin. Dicitur esse longum vix 3 pollices, variegatum, subtus albicans, cauda pedibusque salamandrinis, veneno et papillis per totum corpus sparsis *Geckoni* similis. Addit suspicionem Gmelin, forte laruam esse lacertae nondum adultae. Equidem librum ipsum inspicere non potui; igitur de natura huius lacertae iudicare non ausim. Idem Gmelin *Geckonum* generi inseruit Linnæi lacertam turcicam, nullam, credo, aliam ob causam, nisi quod corpus paruum, griseum, punctis fuscis irroratum, inaequale et quasi verrucis obsoletis adpersum esse dicitur. Ipse enim Gmelin generis *Geckonum* notas pedes submuticos sublobatos pentadactylos cum corpore verrucoso esse voluit, quibus equidem confidere non ausim. Nec pictura Edwardii tab. 204. a Linnæo laudata pedes, latos, lamellatos subtus aut reliquam stellionum formam repraesentat. Video tamen Gronouium Musei II. p. 78. eandem picturam Edwardii ad salamandram suam retulisse, quam ipsam ad *Geckonem* suum reuocauit Linnæus!

13) *Stellio Brasiliensis.*

De hoc Marcgraf *Histor. Brasil.* p. 238. Lacertulus teres 4 vel 5 digitos longus, venenatus, digitis posticis quatuor; corpus totum hepatici est coloris cum albis notulis, in caudâ vero albis lineolis, hinc inde etiam aliquantum flauis mixtum. Oculi splendentes quasi vitrei. Pifo autem p. 283. Longus 3 vel 4 digitos, posticos quatuor digitos-cauda est caeteris latiori et breuiori, velocissime mouetur praedamque per insidias venatur, totus veneno

neno turget. Vterque nomen posuit ei vernaculum *Carapopéba*.
 In qua quidem notitia stellionem non agnouissem, nisi accessisset
 Collectio inedita picturarum zoologicarum in ipsa Brasilia olim
 sub auspiciis Principis Mauritii factarum, quam ex dono egregii
 Principis olim Magni Electori Friderico Wilhelmo datam seruat
 inter pretiosissima cimelia Regia Bibliotheca Berolinensis. Ibi
 igitur pictura cum nomine *Carapopébi* exstat in folio 413. colo-
 ribus aqua dilutis illuminata, quae idem animalculum sistit co-
 loribus iisdem variegatum, nisi quod caudae lineae albae absunt;
 praeterea pedum utrinque digiti quini unguiculati apparent. Ca-
 put ingens cum oculis grandibus et protuberantibus, deinde re-
 liqua corporis forma artusque breues persuaferunt mihi, vt cre-
 derem stellionis aliquam speciem intelligi a Pisone et Margrafio,
 quanquam digitorum fabricam non plane similem generi huic
 pictura reddit.

Hanc specierum summam hucusque colligere mihi licuit,
 ex qua nunc breuiter generis totius notas elicere conabor. Ana-
 tomicam interiorum partium descriptionem qui desiderauerit, is
 interim adeat Sebanas picturas I. tab. 110. cum descriptione.
 Caput ingens recte annotauit Laurenti; addo oculos grandes,
 sphaericos, prominentes, rima pupillae verticali. Plurimorum
 etiam caput latum et planum est. Artus utrinque breues crassi.
 Maxillae dentium minorum, acutorum, introrsum verforum
 seriem unam utrinque gerunt; lingua lata, crassa apicem obtu-
 sum, leuiter diuisum habet. Corporis tegumentum varia est fa-
 brica; quorundam enim cutis squammulis rotundis scutorum
 instar contextitur, aliorum squammulis conicis minutis veluti gra-
 nulata apparet; interdum tota corporis artuumque superficies
 superior mucronibus in ordinem dispositis horret; modo singuli
 mucrones vel tubercula in collo vel alibi sparsa conspiciuntur.
 Anus rima transuersa patet. Pori femorales quibusdam desunt.
 Digiti pedum aucti margine membranacea crenata, quae ipsam
 digitorum basin aliquatenus velut in tryngarum genere contextit;
 articuli secundi digitorum subtus aucti foliis seu lamellis mem-
 branaceis vel cutaneis, transuersis, asperis, imbricatis, succo
 glutinoso in quibusdam veneni suspecto scatulentibus, vel sim-
 E 2

plicibus vel sulco medio per longitudinem diuisis; vngues curui
 et acuti, extremo articulo additi, vel liberi nudique prominent,
 vel in vagina squammata vel granulata conditi super articulo ipso
 secundo eminent, atque infra per sulcum medium lamellarum
 emergunt pro lubitu animalis retractiles, vt in genere leonum
 catorumque. Hinc incessus animalium huius generis per corpora
 laeuissima, parietes et lacunaria tectorum, etiam supinus. Vocem
 aliis addidit, aliis detraxit rerum natura. Hominem non fu-
 giunt, contra habitationem eandem cum eo frequentant, muscas
 atque alia insecta captantia; alias arbores, tecta et contignationes
 domorum ascendunt, hieme in rimis cauisque latitantia. In-
 cessu digitorumque fabrica referre genus hoc videtur ranas ar-
 boreas, vt iam antea monui; reliquarum ranarum, bufonum,
 salamandarum et tritonum affinitatem aliquam prodit cranii fa-
 brica supra iam annotata. Accedit non leue argumentum, quod
 a scriptoribus historiae naturalis recentioribus non raro genus hoc
 nomine communi salamandarum fuit appellatum. Atque ipsi
 adeo scriptorum graecorum latinorumque de salamandra narra-
 tionibus admittas hinc inde notas quasdam stellionum peculiare
 fuisse suspicor, quo facto longe difficilius de natura eius animalis
 iudicium esse equidem censeo, quam visum est viro doctissimo,
 Io. Becmanno ad Antigonum Carysium p. 104. qui salamandram
 veterum sine controuersia eam lacertarum speciem esse pronun-
 ciat, quam etiam nunc vetusto nomine appellemus. Huc refero
 locum Plinii X. f. 36. *eiusdem*, inquit, *sanie, quae lactea ore vo-*
mitur, quacunque parte corporis humani contacta, toti desuunt pili,
idque quod contactum est, colorem in vitiliginem mutat. Quae qui-
 dem notae magna ex parte conueniunt magis stellionum generi,
 quorum species aliquot salua venenata oris cibos inficere huma-
 noque corpori contactu nocere traduntur. Venenum etiam stel-
 lionis cum vnguento cuti illitum inducere faciei lentiginem dici-
 tur. Praeterea salamandram Plinius ibidem animal lacerti figura
 et stellatum dixit; nunquam nisi magnis imbris prouenire ad-
 didit; cui similem recentiorum scriptorum narrationem de stel-
 lionibus antea posui. Vinum et aquam salamandra immortua
 infectum interimere hominem refert Plinius XI. f. 116. Auger
 sce-

scelus salamandrae idem XIX. f. 23. *Nam si, inquit, arbori irrepserit, omnia poma insicit veneno, et eos qui ederint, necat frigida vi, nihil aconito distans. Quin imo si contacto ab ea ligno vel pede crusta panis incoquatur, idem veneficium est, vel si in puteum cadat.* Quis unquam salamandram arbori irrepentem vidit? quod facere no-
uimus stelliones, et multas alias lacertarum species. Nisi vero fallit vulgata Plinii lectio, venenum salamandrae in pedibus adeo magnum inesse debet, quemadmodum stellionum pedes venenum stillare dicuntur. Sed veteres libri Plinii *vel lapide alii vel sude* habent scriptum; Vincentius XX. c. 63. ita posuit locum: *Panis coctus lignis a salamandra contactis interficit.* Denique stellionis nomen postea ad salamandras translatum fuisse testatur Albertus M. de animal. XXV. p. 259. ed. Venetae. *Quod enim, inquit, Graeci salamandram, nos stellionem dicimus.* Idem in versione libri Aristotelici de vita et morte p. 172. ed. Lugd. *et ea, quae pelle varia sunt in ventre, quae vocantur stelliones et sunt frigidissima et pigra animalia.* Reliquam Salamandrae historiam accurate explicare conatus sum in noua Nicandri Alexipharmacorum Editione ad versum 537. Cum Chamaeleonum genere conuenit stellio oculis grandibus sphaericis, nullo canthorum vestigio distinctis; colorum mutationem in quibusdam stellionum speciebus pariter annotatam legimus; denique utrumque genus arbores scandit, insectis inhians, nec hominum societatem fugit. Reliquis lacertis annecti videtur media illa specie, quam supra obiter memorauit, quaeque pariter digitorum articulos secundos subtus lamellis auctos latosque gerit. Lacertam principalem Linnaeus nominauit, quam dissectam reliqua ossium compage a stellionibus plane diuersam esse reperi. Ceterum lamellae digitorum articuli secundi in hac non sunt tam latae anterius, quam in stellione, digiti ipsi multo longiores, nulla margine cutanea aucti, nec in ipsa basi contexti; tertius etiam digitorum articulus cum vngue multo longior prominet.

Ceterum Linnaeus principalem primus descripsit, atque his notis distinxit: cauda subcarinata, crista gulae integerima, dorso laeui: In Amoenit. I. p. 286. no. 11. annotauit caput depressum, parumpex acuminatum, latiusculum, lateribus parum-

per compressum, variis futuris exaratum; nares minimas supra rostrum; cristam gulae rotundatam minime serratam, margine antica crassiore, instructa radio, vtrinque macula nigra et striis albidis; corpus squammis minutissimis tectum, abdomen sine scutellis; caudam corpore duplo longiorem, squammis minutissimis, supra paulum carinatam, subtus magis striatam, incisuris demum transuersis in varia segmenta vix manifesta articulatam; pedes omnes pentadactylos, digitorum omnium articulos penultimos subtus latiores quam reliquos, ungues minimos acutissimos; colorem plumbeum corporis, caudae pallidiorem, lituris fuscis. In Museo Frider. Adolph. I. p. 43. addidit caudam subcompressam carinatam; digitos extrorsum crassiores. Pictura addita in Amoenit. satis mala cristam gularem solam reddit, pedes inepte imitatur. Habitare dicitur Americam meridionalem, et tribus incertae esse addit Systema Naturae; mihi inter genus stellationum et Iguanarum ambigere haec species videtur. Per ineptam Linnæi picturam stetit videtur, quominus disciplinae eius alumnus Sparmann in ea agnosceret lacertam, quam pro noua nobis vendidit, picturaque longe meliori expressit in Actor. Holmiens. Nov. Vol. V. p. 173. tab. IV. fig. 4. nec errorem viri docti animaduertit, qui in noua System. Editione notitiam eius non satis accurate excerptit Cel. Gmelin, et bimaculatam cum Sparmanno vocauit. Hic notas has edidit: caudam carinatam, denticulatam, compressam, corpore duplo longiorem, digitos palmarum plantarumque lobatos. Recte idem annotauit lamellas soli digitorum deesse digito minimo vtrinque, sed falso imbricatas esse negauit. Minus latas si dixisset, assentiret. Acrelius, qui plura eius bestiolae exempla ex insula St. Eustachii transmiserat, haec in schedula adiecta annotauit: Habitat inter arbuscula, ibique sibilo prodi; oua in terra deponere, laqueo obiecto scirpeo facile capi. In Pensyluania etiam reperiendam, terram arboresque cauas et aquae ductus habitare. Colorem esse vario; quosdam colorem saturate caeruleo, ora maxillarum flauescente. Hunc tamen colorem nullum exemplar ab Acrelio transmissum Sparmanno repraesentauit, contra omnia colorem supra caeruleum dilutum, hinc inde in viridem tran-

seun-

feuntem et maculis nigris sparsum, infra albidum ostentabant. Quaedam reliquo corpore pura maculas humerorum duas grandes habebant, vnde Sparmann bimaculatam appellauit. De pictura hoc etiam admonebo, figuram capitis trigonam atque vtrinque angulatam aequae male expressam esse atque formam digitorum. Lamellae enim extremo articulo additae subtus et cum ipso digito quasi connatae conspiciuntur; cum potius secundo articulo subtus additae haereant; tertius articulus et deinceps unguis longe ultra lamellas prominet; atque ipse digitorum articulus secundus cuticula squammata vestitus liber, nec intra lamellas conditus, vt in pictura, decurrit. Gallus De la Cepede non visam lacertam verbis ipsis Linnaei descripsit, et cum Daubentono *large - doigt* appellauit. (p. 263) Picturam Sebanam elegantem I. tab. 32. fig. 3. huc referre non dubito. Lacerta vocatur Ceylanica maculis albis et nigris notata. Addit descriptio nimis breuis squammas minutas dilute cinereas, maculis nigris, in capite puncta albicantia; per dorsum ad caudam lineam denticulatam excurrere. Pictura digitos vtrinque quinos unguiculatos, articulis penultimis latioribus sistit. Color cum meo exemplo conuenit, in quo praeterea squammas ventris maiores oblongas per verticillos dispositas vidi. De pictura Edwardiana apud Seeligmann T. VII. tab. 35. dubius haereo, quoniam artus breuiores apposuit, et si digitorum articuli penultimi latiores adsunt. Denique omittere religioni mihi est picturam principalis lacertae, quam ex Plumeriana Blochii mei Collectione depromptam dedit Bonaterre tab. 17. fig. 2. Verum manus Plumerii praeter verba: Lacertus chamaeleontides: picturae geminae coloribus nondum absolutae nihil adscripserat. Falsum est, quod Abbas posuit; *les pieds ont cinq doigts elargis sous chaque articulation*; nam pictura Plumeriana articulum vltimum crassiorum sistit et latiorum; quod si vera esset oratio Gallici Abbatis, aliena esset a principali Linnaei lacerta. Propter gularis vesicae radiatae cristam anteriorem dubitavi hanc picturam Plumerii ad principalem referre; quod si is articulis digitorum lamellas similes stellionum foliis additas animaduertisset, profecto esset mirandum vni egregii incomparabilem diligentiam et dederit.

teritatem in hac singulari digitorum fabrica subito defecisse! Poterat Abbas eodem iure ad principalem referre picturam cuius sui De la Cepede in tab. 27. p. 397. quae digitorum articulos extremos pariter habet latiores, in notitia ipsa non memoratos. Sed in pictura nimis et minuta et, ut pleraeque omnes sunt, artificii Gallici gloria indigna, reliquas notas non magis agnoscere licet quam in notitia non satis caute ex variis Itinerariis collecta. Ceterum etiam hoc principalis lacertae exemplo constare poterit lectoribus, quantum errorum historiae amphibiorum naturali adeoque nouae Systematis Linnaeani Editioni innexerit vel imperitorum pictorum negligentia vel virorum doctorum in colligendis comparandisque scriptorum priorum locis et notitiis non satis exercitata leuitas, quae specierum numerum auxit, quo facilius opera ponderandorum singulorum Linnaei verborum et characterum supersedere possét. Vno alteroque etiam exemplo ex opere Galli De la Cepede petito breuiter defungar. Lacertam is dracaenam Linnaei nobis promittit et pingit in tabula XVI. quae plane est bicarinata Linnaei, cuius pictura accurata hucusque caruimus. Quapropter imprudentiae Galli gratias agendas potius quam leuitatem eius taxandam esse censeo. Contra mihi videtur de loco, vbi Linnaei errorem de lacerta sepe arguit, quam ipse rimatus plane conuenire cum Linnaeana notitia reperi, toto vero, quod aiunt, coelo differre a lacerta descripta et picta a Gallo.

Atque haec de genere et historia stellionum dixisse abunde sit, ut pateat, recte a me cum iis comparatum fuisse graecum *ascalaboten*, *coloten*, *galeoten*, latinumque *stellionem*. Ipsam tamen speciem eam, in qua guttarum seu stellarum similitudinem sibi animaduertisse visi sunt veteres scriptores, nondum agnoscere mihi licuit. Exemplum enim horum animalium, quae ad curiosos naturae rerum scrutatores perferuntur, exsucca fere aut vinaceo aliquo liquore macerata omnique colorum varietate ut plurimum exuta conspiciuntur, ut de natua eorum pulcritudine difficillimum omnium sit iudicium. Reliquae vero narrationes antiquae porro neminem morabuntur, nec indigent longiore interpretatione vel mea vel aliena.

Paene

Paene oblitus eram admonere de lacerta caudiuerbera Linnæi, quam Seba ipse forma Geckoni valde similem esse pronunciauit. Scilicet is primus reptile hoc animal descripsit et satis accurate pinxit II. tab. 103. fig. 2. cuius auctoritate confusus Laurenti p. 34. locum bestiae inter Salamandarum et Geckonum genus medium dedit. Seba caput superne tenuibus squammis vestitum, nasum paulo grandioribus, corpus supra squammarum expers, glabrum, saturate luteo colore et flosculis albicantibus quasi hexapetalis in medio rubicundis variegatum annotauit. Hos pictor instar squammarum hexapetalorum pinxit; mihi videntur imitari scutula in Geckonum corpore conspicua. Cauda dilutius lutea, maculis dilute rubellis notata, vtrinque in latere pinnam corallinam incisam gerit lobis versus finem crescentibus. Crura pedesque tessellatis squamis vestiti, concolores corpori superno, rubris maculis variegantur. Digniti vtrinque quini aduncis vnguibus armati, membrana iuncti, in anticis pedibus breuiore. Pictura vltimi digitorum articuli membranam latiore et orbiculatam sistit, vt in Geckone. Lingua crassa lata; dentes minuti, crebri; auriculae profundae; collum breue, crassum, quasi strumosum. Ipse Seba distingui voluit suam lacertam a simili, quam descripsit et pinxit Gallus Feuillée Obseru. II. p. 319. Haec secundum Galli narrationem longa erat pollices 14 cum lineis 7, colore nigra in coeruleum indicum transeunte; palpebrarum et abdominis color ardesiae similis erat. Cutis absque squammis, sed granulata vt in chamaeleonibus, caput altum, rostro acuto, ante frontem in summo capite crista vndata exorta ad extremam caudam decurrebat, in cauda multo altior; nares patentés circulo carnosio cinctae, oculi magni, longi magis quam lati, crocei, pupilla coerulea; os armatum duobus ordinibus dentium minorum, acutorum, et paulum aduncorum; lingua lata, crassa, rubra, adnata palato; sub qua struma exstabat inflatilis. Digniti anteriores et posteriores membrana iungebat; articuli postremi membranam latiore orbiculatam gerebant, exstante crista vnguis vicem gerente; *(et relevé par une crête, qui leur tient lieu d'ongle)* vnde intelligitur vngues in vagina conditos exstare super extremis digitorum articulis, velut in stellionibus aliquot an-

notauit. Cauda ab initio rotunda sensim fiebat latior, spatulae aut palmae remorum instar, ita ut pollicum 2 latitudinem aequaret, sine rotundiore, margine caudae utraque incisa, desuper exstante crista undata. In aqua fontana repertum animal profertur Feuillée; aurium non meminit, et pictor pariter eas omisit; contra Seba cristam omisit. Galli notitiam repetiit Molina Histor. natur. Chilensis p. 191. sed is mentionem cristae et unguium oratione sua corruptit atque obscurauit; praeterea auribus carere animal dixit, quod an unquam ipse viderit, vehementer dubito. Certe Vidaure, cuius libellus de historia naturali Chilensi totus translatus fuit in recentiore Itali Molina, additis commentis Linnaeanis definitionibus, de hoc et reliquis Molinae amphibis animalibus plane tacet. Seba colore nigro et caudae forma lacertam Galli a sua distinxit; Gallus Salamandram ipse nominauit. Nihilo tamen minus Linnaeus utramque auctoritatem lacertae caudiuerberae apposuit; quod nomen aequae meretur simillimus caudae planae digitorumque forma Stellio fimbriatus a Gallo De la Cepede descriptus. Iterum seiunxit nomine diuerso apposito utramque lacertam Laurenti; alteram alterius varietatem esse voluit nupera Systematis Linnaeani Editio. Gallus De la Cepede omnem animalis notitiam, appositis licet locis cuius sui Feuillée et Laurenti, plane peruertit. Scilicet is nefcio quo glaucomate oculis subito oborto in Systemate Linnaei Sebae Theauri Tomum I. eiusque tabulam 103. fig. 2. laudatum legere sibi visus est, cum Linnaeus laudasset eandem tabulam ex Tomo altero. Picturam igitur Sebanam, quam tamen ipse suo errore retulerat ad lacertam caudiuerberam, improbauit, et recte quidem, eique alteram eiusdem Tomi in tab. 106. fig. 1. exstantem substituit, quae Crocodilum Americanam plane expressit, atque ad eius notitiam recte fuit relata a Laurentio. Cui errori sane grauissimo similes plures reperi in libro Galli, quos tempore opportuniore alibi coarguam. Breuiter dicam, quid mihi de lacerta caudiuerbera videatur, quam praeter Sebam et Gallum Feuillée a nemine visam existimo. Ea mihi quidem videtur pertinere ad genus Stellionum, omniumque maxime fimbriato affinis naturae rerum operanti gradum struere ad formam

nam Salamandarum effingendam transeunti; nec dubito, fore, vt qui iconem Sebanam cum altera Galli Feuillée atque vtramque notitiam accurate comparauerit, sententiae meae accedat, vtique si naturam et formam pedum digitorumque stellationis persfoliati rite perspectam habuerit. Hunc eundem stellationem intelligi puto, quem Index Musei Edleriani Lubecae anno 1782 vendendi memorat his verbis ad Num. 64. *Geckonis noua species cauda bulbosa.*

Absoluta stellationum historia quicquid chartarum spatii superest, id lucrifaciam ad corrigenda atque explicanda aliquot Speciminis prioris loca, vbi fide aliena confusus partim cauere non potui errores, quos propria cura et diligens animalium inspectio et dissectio deinde emendare iussit.

Quae de positu pedum transuerso atque incessu obliquo reptilium animalium exposui auctore Aristotele, vera quidem sunt de classe tota amphibiorum horum animalium; genera tamen singula distinctione aliqua indigent. Latine vatii et graece *βλαστοί* proprie dicuntur, quibus crura a genibus vsque extrorsum conuersa sunt, et curuata; vari contra, graece *ἑσβόλι*, quibus crura introrsum flexa sunt. Festus grammaticus valgos interpretatur, qui diuersas suras habent, contra varos, qui crura incurua. Scilicet reptilia animalia, quae cauernas habitare solent, artus non ad perpendicularum corpori suppositos, sed extra appositos, humilesque gerunt, ita vt dum ingredi volunt, humeri retrorsum, femora antrorsum attracta ipsum corporis pondus fulciant, crura cum pedibus extrorsum extensa et retrorsum mota molem omnem promoueant, et tota fere longitudine sua terram radant et quasi verrant. Hunc incessum positumque pedum Aristoteles *βλαστον* vocare solet. Haec causa est, cur genera haec animalium retrogredi, nisi conuersa, non possunt; quod facere quadrupedes alias videmus. Praeterea in ranis et bufonibus tibiae, magis etiam digiti pedum anteriorum, introrsum conuersi conspiciuntur, ne latius dispansi saltum a posterioribus artubus multo longioribus profectum impediunt, quanquam bufonum genus saltus minus conspicuus edere solet. Igitur genus vniuersum ranarum et bufonum, cuius historiam literariam in

Commentariis ad Nicandri Alexipharmaca enarraui, recte simul
 vatium et varum (*βλωσσόν* et *φαιβόν*) dici potest. Scilicet ab
 artuum positu et forma facilitas saltandi pendet in hoc genere
 velut in lepore, cuius artuum ad saltum egregie accommodatam
 naturam his verbis descripsit Xenophon de Venatione cap. 5.
 Crura anteriora esse ait leuia, exiguo interuallo disiuncta;
 (*σύνκλαλα*) pedes ipsos flexiles seu molles, rectos et angustos;
 contra crura posteriora multo longiora anterioribus et paulum
 extrorsum conuersa, partes infra crura positas (*ὑποκώλια*) longas
 et firmas, pedes ipsos compactos et latos. Addit in ipso incessu,
 qui per saltus fit, posteriores pedes anteriorum vestigia super-
 gressos extra eadem et iuxta collocari; eamque pedum positi-
 onem a lepore currente manifesto signari hieme in niue. Eandem
 verbis diuersis enarrauit Pollux Onom. V. sect. 13. qui crura pos-
 teriora *βλωσσά* vocauit. In ipso saltandi conatu corpus contra-
 hitur, dorsoque incuruato posteriorum artuum longitudo omnis
 subito explicata molem corporis antrorsum propellit et quasi
 eiaculatur. Idem dorsum incuruari necesse est in rana aequae ac
 lepore, dum animal in artus posteriores residens prioribusque
 simul innixum conquiescit. Tunc vero singularis ossis coccygis
 cum sacro in stylum longum coalescentis fabrica speciem dorsi
 angulati spectatori ignaro praebet. Coccygis os longum ano ipsi
 imminet, et in fine peluis inter acetabula et commissuras femo-
 rum plane contiguas recumbit, caetera laxum et mobile, quod
 cum ipso osse sacro permutauit Cel. Blumenbach Osteolog. p. 305.
 Dum vero corpus contrahitur et dorsum incuruatur, ex situ plano
 os istud in veruicalem atque obliquum transfertur, atque ita dorsi
 partem posticam specie miranda angulorum protuberare facit.
 Causam mutatae dorsi formae cum ignoraret aut non cogitaret
 Linnaeus, in eum errorem delapsus est, vt mutationem formae
 temporaneam characteris specierum vires gerere vellet. Itaque
 temporariae ranae dorsum planiusculum subangulatum, esculen-
 tae corpus angulatum, dorsum transuersae gibbum attribuerat.
 Auctoritas Linnaei in eundem errorem pertraxit Laurentium, qui,
 cum genera Linnacana rectius ordinare accuratiusque distinguere
 species conatus esset, generis adeo ranarum notam esse voluit

(p.

(p. 29) dorsum transuerse gibbum, seu spinam ad lumbos articulatam, tuberibus duobus transuersim positis. Hoc tamen reclusam, quam Linnaeus, fecit, quod vniuerso generi adscriptit notam, qua Linnaeus singulas aliquot species distingui voluerat. Obiter addo in Codicibus Nonii grammatici p. 4. ed. prioris Mercerium hanc notam reperisse adscriptam: *Vatrax iortis pedibus, a ranæ vocabulo, quae graece batrachos dicitur*: quam verbis diuersis retulit ad lacertae genus Isidorus Orig. XII. *Botrax dicta, quod ranæ habeat speciem. Nam graeci ranam Βοτραχον.* Sed ex illo loco Vincentius Sp. nat. XX. 55. bis posuit *Batracha*; cap. autem 56 locum Gallici scriptoris et Physiologi posuit, vbi *Borax* ad bufonum genus refertur. In hymno Homérico in Mercurium testudo *σαυλά Βολευν* dicitur, ita vt incessus lentus significetur. De equo Simonides eadem dictione vsus, incessum mollem et delicatum equi expressit. Omittendus igitur erat locus iste, in priore Specimine positus.

Lacertarum classis miram formae varietatem in pedum fabrica ad natatum, reptatum, etiam supinum, gressum, saltum et scanfionem accommodatorum ostentat. Paucae artus posteriores anterioribus aequales, plures posteriores gradatim longiores habent, ita vt formam pedum leporinorum et generis lactolorum reddere videantur. Eadem varietas in digitorum forma, mensura et positione conspicitur, maior omnino, quam vt verbis eam hoc in loco complecti atque enarrare possim.

Serpentum incessum ita explicauit Albertus in versione libri Aristotelici de Anim. Incessu p. 130. ed. Lugd. *Quae vi costarum se regunt, nunquam simul eodem latere nituntur moueri, sed extendunt vnum latus et figentia costas illius trahunt alterum, et trahunt etiam illud, et sic de latere in latus mouentur. Huius autem signum est, quia valde curuum habent incessum et non curuantur ad vnā partem tantum, sed modo in vnā et post in alteram sicut homo qui ponit se ad ventrem, et sine adiutorio manuum et pedum nititur moueri; ille enim omnino moueri non potest; nisi extrudendo latus vnum primo et trahendo aliud post illud. Costarum autem mobilitas iuuat ad motum, quia per illas figitur quodcumque latus est extrusum. Quaedam autem quaedam circularum habent portiones in lateribus*

extra, et sunt quasi quaedam squammæ, et his mouentur non quidem motibus existentibus, cum sint insensibiles partes illæ, sicut ungulae animalium et squammæ piscium, sed mouentur extrusione laterum, ut diximus, et later extrusum figunt portionibus circularum, quæ sunt in lateribus suis, et sunt talia multa serpentum genera, quæ sic mouentur. Idem paulo antea: Quaedam mobilitate costarum repunt sicut serpentes quidam, quaedam autem repunt semicirculis quibusdam in latere suo dispositis ex utraque parte. In genere Boarum Linnaei, quos antiquo nomine Dracones appellare malo, accedunt duo aculei ad anum vtrinque appositi, cornei retractiles, costis extremis annexi, quos a Linnaeo ceterisque methodicis scriptoribus historiae naturalis serpentum omissos miror, eo quidem magis, quod reliquas huius generis notas a viris doctis hucusque indagatas, plerasque omnes vel incertas vel plane falsas esse manifestis rerum argumentis demonstrare possum. Qua de re alibi accuratius disputabo.

Antiquissimum testimonium reperi Marci Pauli Veneti, qui Boas Asiaticos iuxta anum appositos gerere ait vngues similes illis quos genus leonum et falconum habeat. Vide eius Itiner. in Collectione Galli Bergeron p. 95. Pedum vices gerere addit Marcgraf in Histor. natur. Brasiliae p. 239. eosdem memorat ante anum positos, et cum auium vnguibus comparat. Bosmann in Descriptione Africae p. 324. vers. germ. caudæ apponit pedumque duorum spatio distare vtrumque ait. In Itinerario Berkelii nuper edito p. 255. idem genus serpentum mentione cornuum caudæ appositorum dentiumque caninorum longorum signatur. Denique omnium accuratissime memoravit vsumque simul coniectura assequi conatus est Brown Histor. Iamaic. p. 461. cuius ipsa verba ponam. *They have a horny protuberance on each side of the anus which probably assist in the acts of copulation, and help them in climbing trees, which they often do.* Verum priorem coniecturam de vsu aculeorum horum ad coitum adiuuandum accommodato refellit eorum natura et positio, quippe qui cum postrema vtrinque costa continuati, ossei, et corio quasi corneo vestiti, vbi extra corpus eminent vnguium instar, alteram Britannii opinionem potius confirmant, atque iuuare incessum serpentis enormis arbo-

arbores saepe scandentis atque inde animalibus praetereuntibus insidiantis videntur. Ad boarum genus pertinent serpentes, quas sub nomine Indico Iauanensium *Petola* notauit Valentyn Histor. Amboinenf. t. III. p. 285. seq. vnde partem narrationis fabulosam tantum translata legimus in *Beschr. und Geschichte von Batavia*, Lipf. 1786. T. IV. p. 189. Has serpentes iuxta anum gerere ait Valentyn tubercula duo, (*knobbelkens*) sub quibus vngues totidem conditi lateant; in pectore pariter geminos vngues adesse; quibus vt affirmat enormem bestiam dum arbores scandit. In corpore exanimato raro conspici addit hos vngues, quoniam sub ipsam mortem retracti intra squamas recondantur. Quod verum esse ipse agnouit in plurimis boarum exemplis, vbi nullum vnguium vestigium conspiceret potui, donec in grandi Musei Rebelliani exemplo seruato in liquore vinaceo semel sine paulula eminentes extra squamas inuestigauit, postea sede eorum cognita facile vel latentes intra squamas indagauit, et in veris boarum speciebus omnibus, quas tractauit, adesse vidi. Quo in vestigio deinde plures serpentum species, notis Linnaeanis boarum plane carentes, persecutus oculis et scalpello, eodem vnguium adminiculo incessum adiuuare cognoui adeoque ad boarum genus pertinere, quocum etiam reliquis formae notis, quas Linnaeanis substituendas censeo, plane conueniebant. Linnaeanis notis formam capitis vtrinque compressi atque in rostrum producti addidit nuper Britannus Gray Philosoph. Transact. Vol. 79. P. I. p. 21 — 36. qui reliquas omnes species praeter contortricem Linnaei dentibus veneniferis carere affirmat. Possem aliam addere serpentem plane omnes notas Boarum Linnaeanas reddentem, sed dente minuto venenifero armatam; quam tamen dissectam vnguibus analibus carere, atque ad longe diuersum genus pertinere reperi. Qui Boas Linnaei in duo genera discrepsit Laurenti, Boam et Constrictorem appellans, multo magis a forma vera et natura harum serpentum aberrauit. Breuiter vt dicam, neminem hucusque reperi, quin nota generis certissima a scriptoribus vetustioribus et nulli methodo additis annotata vsus sit ad genus difficile extricandum; quamquam vsus eius nisi in integris et liquore vinaceo conditis bestiis paulo grandioribus nullus

nullus esse potest. Quae enim vulgo in Museis afferuari solent exempla boarum, pro portione reliquarum serpentium fatis ingentia, potius recens editos foetus boarum vocare atque agnoscere licebit ex folliculo umbilicali adhaerente, vel certe lumine abdominis umbilicali adhuc aperto. In spoliis autem ingentium Boarum, quae afferri ad nos et in Museis seruari solent, praeter squammarum formam atque ordinem, nihil facile distinguere licet; vngues enim ipsi cum costis, quibus adhaerent, desstringi solent. Denique serpentem *Boiguacu* parte corporis anteriore erecta posteriorem firmare utroque caudae vngue tradit Piso Hist. nat. Brasil. p. 277. Tandem incidi in picturam Collectionis Principis Mauritii supra memoratae T. II. fol. 434. vbi redditur imago Boae alicuius, quem titulus *Liboyucu* nominat, vnguibus analibus exstantibus. Videtur eadem esse species, quam Piso p. 276. *Boiguacu* siue *Liboya* vocavit. Ceterum colorum varietas plane eadem est vt in tabula XVI. Galli de la Cepede.

Redeo ad opinionem Britannii Brownii, qui vngues anales Boarum generationis instrumentis annumerandos esse suspicatus erat. Quae coniectura, etsi vana, facile tamen in mentem potuit venire viro docto, qui gemina serpentium genitalia, spinis mollibus aspera, libidine aut mortis aliqua violentia, vti solent, protrusa atque exstantia vnquam vidisset. Multo magis mirarer a leuissimo homine, Sanderò, in relatione de serpentibus Syluae nigrae inserta libro vernaculo: *der Naturforscher*: genitalia habita et memorata fuisse veluti rem mirandam pro ipsis serpentum pedibus, nisi eorundem exstantium speciem insolitam imposuisse ipsi adeo accuratissimo Swammerdam vidissem. Is enim in *Bibliis Naturae* T. III. p. 739. edit. principis, serpentum genti vniuersae quinque generum instrumenta pedum vices gerentia assignat. Primum genus contineri appendice aculeata singulari, medium ossiculum cum ossibus pubis continuatum gerente; alterum gemina appendice aculeata figurari; maioremque incedenti bestiae celeritatem addere. Reliquae tres formae manifesto a chalcidibus, salamandris atque aliis lacertis translatae sunt, nec ullam dubitationem habent. Primum vero genus pertinere videtur ad speciem aliquam serpentis, quae singularia gerit genitalia
acu-

aculeata; qualem Gronouio viperam describenti fidem adhibuerunt Laurenti p. 19. et Hermann Comment. Tabul. Affinit. p. 265. Equidem hoc testimonio confidere nollem, nisi maior Swammerdamii auctoritas accederet!

Ad pag. 7. addo *Φολίδα* Plinium multis in locis interpretatum esse latine *corticem*; quo vocabulo porro mihi licebit vti, cum aptiore lingua latina careat.

Ad p. 17. Membranam niditantiem in Crocodilo Aegyptiaco recte annotauit Plutarchus de Iside p. 408. ed. Reiskii his verbis: *μόνον δὲ Φασιν ἐν ὕγρῳ διατεχμένε τὰς ὄψεις ὑμένα λεῖον καὶ διαφανή παρακάλυπτεν ἐκ τῆ μετώπῃ κατερχόμενον, ὡς βλέπειν μὴ βλέπόμενον.* In Americano fubeuntem a cantho oculi maiore ad minorem seu anteriorem et posteriorem egregie pinxit Plumier in Iconibus ineditis apud Blochium. Demum in laceretis nostris vulgaribus eandem membranam vidi oculis obductam, cum viuarum oculos vi apesirem; nec aliter eam nisi cum palpebra vtraque clausa obducere oculis mihi videbantur.

Ad p. 19. Postquam lacertarum inimicos acaros ipse vidi, statim in pictura Sebana formam acarorum agnouī. Itaque de genere insectorum porro non dubito; et Iguanae acarum iam annotauit Fabricius.

Ad p. 26. Ololygonem rubos habitantem facit Agathias Epigr. Analector. T. III. p. 42. no. 25. eique sonus aliquis adscribitur verbo *τρύζει* i. e. fridet.

Ad p. 32. Dubitavi serpentium et lacertarum generibus eam facultatem assignare, qua cibos ingestos reiicere possint vomitu. At vipera gallica praesente Charras lacertam ingestam reddidit. A crocodilo Americano redditas mergorum plumas et testudines deuoratas testatur Plumier. Serpentibus quidem facilitatem eam dare videtur corporis flexilitas, quae eadem deglutitionem etiam adiuvat.

Vomitum serpentum confirmant experimenta a Spallanzani de Concoctione p. 121. vers. germ. instituta. Sed is ossa adeo in ventriculo serpentum deminui atque dissolui affirmat. Crederem viro sagacissimo, nisi eundem in natura serpentum, in quibus experimenta sua instituit, annotanda pluries a vero ab-

G

errasse

errasse viderem. Nominat is praeter Colubrum natricem et viperam Italianam speciem nouam in Italiae regionibus quibusdam Smirollo a smaragdi colore, vt suspicor, dictam; quae eadem est cum serpente Galliae etiam incola, primum accurate descripta et picta a Gallo De la Cepede p. 137. tab. VI. fig. 1. Hanc vero a colubro natrice Linnaei Italus distingui voluit dentium praesentia, quibus ait carere natricem, adeoque praedam integram nec in frustra discerptam mansamue ingerere. Quae viri egregii oratio omnino falsa est; natrix enim eandem dentium formam ori innatam gerit, quam reliqui colubri innoxii; nec vlla serpentium species reperitur, quae praedam discerptam commansamque ventriculo ingerat.

Quem supra in Stellionum historia Cornarii galeoten graecum latine felem interpretantis in Paulo Aegineta accusaui errorem, poterunt qui volent excusare auctoritate Plinii 10. f. 20. qui vbi locum Aristotelis de pico conuertit, haec posuit verba: *Quo in genere arborum cauatores scandentes in subreptum felium modo: illi vero et supini, percussi corticis sono, pabulum subesse intelligunt.* Ceterum hunc locum a librariis luxatum ita cum Pintiano restituendum et curandum censeo, vt totum legamus: *Sunt et paruae aues vncorum vngium, sed in auspiciis magnae. Quo in genere pici Martii cognomine insignes, arborum cauatores. Illi vero et supini scandentes in subreptum felium modo; percussi et rel.* Pintianus etiam *felium* vocabulum mutari voluit in *stellionum*; et sane in loco Aristotelis nomen stellionis est graecum ascalabotes; quod si esset ibi alterum galeotes, tum facilius poteras Plinii errorem eiusque causam suspicari. Philosophi narrationem repetiit etiam Auctor mirabil. narration c. 12. p. 34. edit. Becmann qui picum ait per arbores incedere stellionum instar, *καὶ ὕπτιον καὶ ἐπὶ τῆν γαστέρα* i. e. supinum et in ventrem; quae verba recte Conr. Gesner interpretatur ita, vt supinus incessus dicatur, cum picus dorsum deorsum ventrem vero sursum conuertit arborem scandens.

Cornariano similem Camperi errorem indicare non erubesco. Erat enim viro illi eximio, quem inter amicos meos numerare sub finem eius vitae mihi fortuna exoptatissima contigit, aequalis cum veri amore libertas sentiendi; facileque aliter sentien-

tientes non solum ferebat aequo animo, sed ipse etiam ingenio et acumine suo acuebat, et primus et lubens inuenit ab alio, quod ipse quaesiuerat, vero, applaudebat, nec aegre a sententia sua decedebat. Ille igitur Philandri animalis notitiam dum orbi nostro vindicare adeoque veterum scriptorum graecorum seculo assignare conabatur, loco Plutarchi de Philostorgia vsus est, (p. 494. ed. Xylandri) vbi virum egregium fefellit latina versio, graecum galei, e squalorum genere piscis, nomen *felem* reddens, cuius similitudinem vocabulum graecum in sola coloris varietate repraesentat. Mihi quidem certum Philandri vestigium in scriptis veterum vel graecis vel latinis nondum indagare licuit. Locus autem Camperi exstat in germanica versione Dissertationum de Simiarum, Rhinocerotis etc. Anatomia p. 17.

Atque hic finem scriptioni impono, quam Tuo, Vir doctissime, nomini praecipue inscribendam censui, vt scripto saltem consignatum Tibi traderem, quod ipse ante hos duos annos, cum Lipsiam ex Museo Dresdenfi Electorali ad egregium Tuum rerum naturalium thesaurum inspiciendum conuolasset, Tibi tum absenti verbis coram exprimere non potui votum. Ignotum Tibi vix potest esse studium meum, quo Testudinum historiam naturalem enarrare conatus sum; nec poenitet me operae istius, qua viam stravi viro docto Testudinum notitiam iconibus accuratis illustrandam cum maxime molienti. Exinde reliquam Amphibiorum turbam Linnaeanam inuestigare atque explicare aggressus sum; quorum conatuum hoc alterum Specimen nunc prodire in publicum iussi, quo melius Tu Tuique similes viri docti existimare possint, quo potissimum viam et consilium meum direxerim. Smul autem volui Te Tuique similes viros doctos rogatos, vt si consilium meum, eaque ratio, qua in Stellionum historia enarranda vsus sum, iis non displicerit, studium meum et consilio et re iuuare dignentur, viresque ingenii et copias suas mecum ad incrementa historiae et philosophiae naturalis conferant. Centum et viginti sunt anni, ex quo primum Lipsia, patriae meae ocellus, laude effloruit aui Tui, thesaurique rerum naturalium, quam pater Tuus libro egregio de Stellis marinis auxit, Tu vero concinnando Indice Musei

Linckiani eo vsque propagasti, quo humanitatis eius, quam peregrinis spectatoribus Musei nunc Tui praestare soles, fama peruenire non potuit. Eandem in auo Tuo Scheuchzerus expertus cum orbe literato primus Serpentium multarum icones ex picturis, impensis curaque aui Tui factis, translatis in Physica Sacra communicauit, quae quidem Linnaeanis, ad quas viri docti plerique ad hunc vsque diem notitias harum bestiarum referre soliti sunt, diligentia interdum cedunt, vniuersa autem artificii elegantia omnes antecedunt. Postea Belga Seba thesauri sui copias publicauit; sed ne is quidem Scheuchzerianas icones numero quanquam victas superare elegantia potuit. Itaque laus et gloria Musei Tui atque iconum Scheuchzerianarum per tot annos integra mansit, nec vlllo peregrino artificio fuit obscurata, ita vt Laur. Theod. Gronouius et Ios. Nic. Laurenti aequalem illis auctoritatem cum Sebanis et Linnaeanis tribuerent, multisque adeo in locis easdem praerferrent, aut solas adhiberent, vbi reliquae viros doctos desituerant! Quod autem ipse noui Systematis conditor Linnaeus Scheuchzeri auctoritatem nusquam adhibuit, id potius propter raritatem Physicae Sacrae in patria eius vel ignorantiam theotiscaae linguae (quanquam et gallica conuersus exstat liber) quam vlla alia ex causa factum interpretari debemus. Hoc tamen Linnaei silentium effecisse videtur, vt tam pauci in ipsa Germania nostra opus eximium noscerent atque icones amphibiorum egregias compararent. Quarum ad vtilitatem maiorem pertinere atque adhuc desiderari posse mihi videtur illud vnum, vt viri alicuius docti solertia non solum ipsa picturarum archetypa cum picturis comparet, sed etiam breues nimis Scheuchzeri et laxas serpentium notitias legibus a Linnaeo aut potius ab ipsa natura statutis adstringat, notas corporis omnes diligenter colligat, cum notitiis et picturis Sebanis et Linnaeanis singulatim contendat, et tandem bestiis ipsis earumque picturis nomina Linnaeana et Sebaea accommodet, aut nouis noua nomina imponat, de dubiis lectorem ad moneat! Qua quidem in opera quanto ingenii acumine, quam longo vsu tractandorum huiusmodi animalium, quanta denique cautione opus futurum sit, ipse, Vir doctissime, vel me non monente, facile intelliges.

In

Ingenia curiosorum primus acuit Linnæus ad inuestigandas corporum naturalium atque animalium notas; verum postquam accedente philofophia et zootomia pomœria scientiæ naturalis multo latius promotæ fuerunt, raro curiosorum lectorum desiderio fatiunt breues amphibiorum notationes singulis speciebus in Systemate Linnæano appositæ. Itaque mecum optatturos esse credo viros doctos, vt tandem exoriatur aliquis disciplinæ Linnæanæ alumnus, qui eo operam ingeniumque suum conferat, vt exempla amphibiorum ab ipso Linnæo olim inspecta et notata recognoscat omnia, præcipue tamen illa, quorum picturas nullas posuit, vel quorum notitias ab amicis et discipulis transmissas postremis Systematis Editionibus inferuit! Aucto enim postea amphibiorum cognitorum numero, plures formæ notæ cum pluribus speciebus communicari fuit necesse, quas ille quibusdam proprias putauerat; plures etiam omisisse illam probabile est obscuras in exemplis iunioribus vel vinaceo liquore nimis maceratis, vel contemisse adeo velut inutiles, dum ipse nimis scutorum numero confidebat, quas deinde in adultis et recte conditis exemplis eminentiores obseruauit curiosorum diligentia, vel assumere inuestigatas coegit dubitatio et criteriorum Linnæanorum cognita vanitas. Quod nisi fit, prope adest, vt verear, ne breui omnis Linnæani Systematis auctoritas in enarranda serpentium historia naturali plane, vt in metallorum historia factum est, euilescat. Compages quidem totiùs fabricæ iam omnes in postrema Editione solutas esse video, atque ipsa fundamenta eo inclinare mihi videntur, vt ruina aedificii sit timenda. Interim ipse omne substructionis genus experiar, et quantum in me est, partes aedificii labantes fulciam, quarum deinde materiem omnem transferre poterunt ingenia feliciora ad extruendum Systema nouum, vbi collectas vndique et communi virorum doctorum solertia accurate digestas atque explicatas copias recondere et publicæ admirationi exponere possint. Hactenus Tibi, vir doctissime, votum meum exposui; cuius partem eam, quæ ad Musei Tui amphibia atque icones Scheuchzerianas pertinet, vti nam ipse exequendam suscipere, atque hunc veluti cumulum laudibus edito Indice Musei Tui partis addere digneris! Ita enim fiet,

fiet, vt non solum memoriae et gloriae aui Tui apud posteritatem consulas, sed etiam seculi nostri studium cognoscendae amphibiorum physiologiae cupiditate vix demum incalescens exemplo Tuo incendas, et certa notitiarum fide atque auctoritate iconum Scheuchzerianarum elegantiae adiuncta scientiae naturalis incrementa promoueas atque augeas. Quam lubens ipse me Tibi laboris fructuosi socium adiungerem, nisi locorum longinquitas hanc mihi laudis communionem denegaret! Hoc tamen interim facile me ab humanitate Tua impetratum esse spero, vt archetypas Amphibiorum Musei Tui picturas beneuole a Te transmiffas cum expressis inde iconibus Scheuchzerianis comparare mihi liceat. Neque enim plane despero vel ita efficere me posse, vt si viribus ingenii ab vsu et consuetudine horum animalium noscendorum non plane destituti omnibus connitar, species nouas vel dubias, vel cognitarum varietates ad certiore[m] historiae fidem describendo adducam. Plura de me ipso animique mei voluntate in Te addere pudor meus vetat; itaque vale, Vir doctissime, meque et studia mea vt beneuolentiae Tuae commendata habeas etiam atque etiam rogo.

Ms. 5143^a

ULB Halle
007 246 218

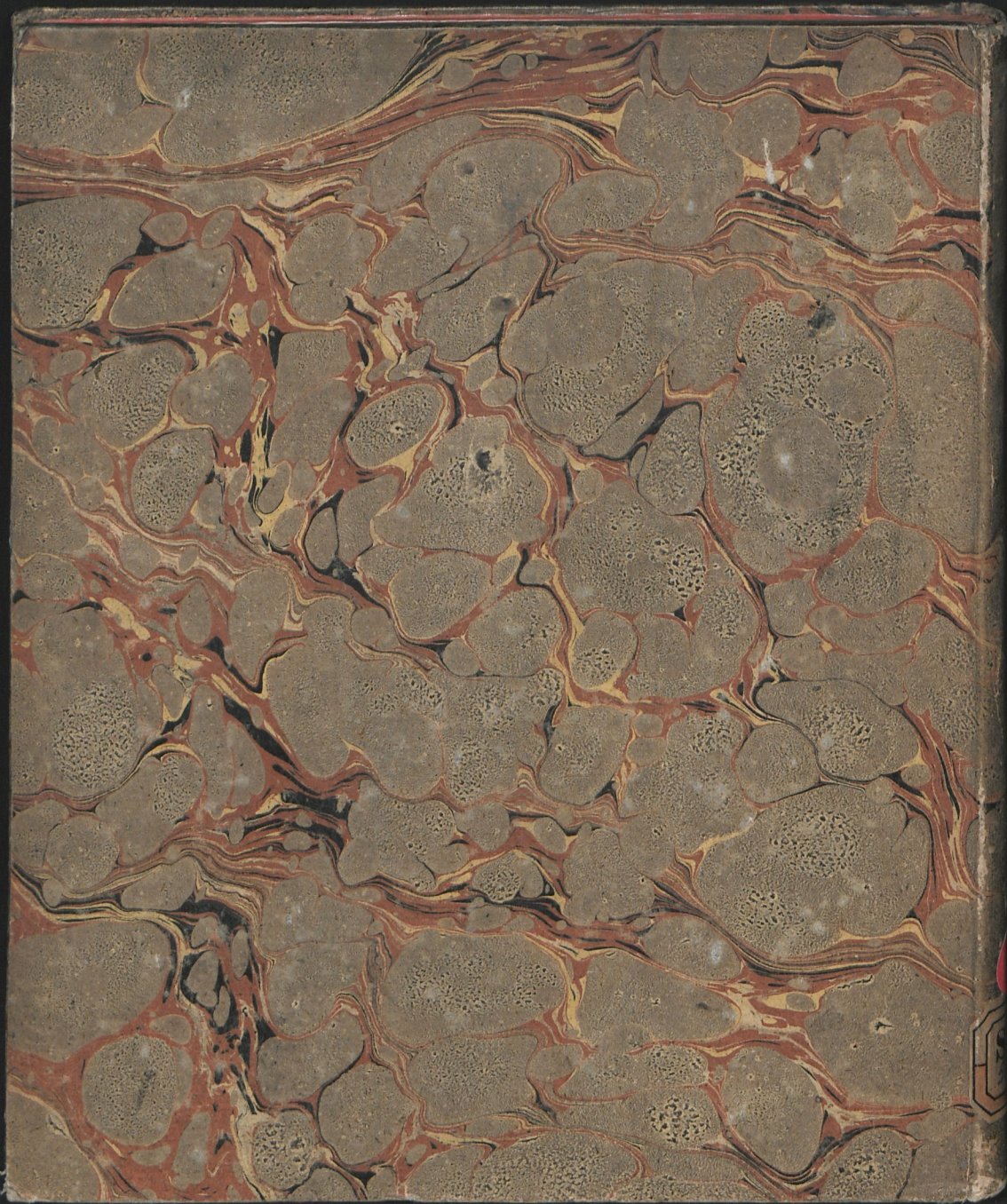
3

V778

Ms.

2

AMPHIBIORVM
PHYSIOLOGIAE
SPECIMEN ALTERVM
HISTORIAM ET SPECIES GENERIS
STELLIONVM SEV GECKONVM
SISTENS.

AD
VIRVM DOCTISSIMVM
IOHANN. HENRICVM LINCK
SERENISSIMO SAXONIAE ELECTORI
A CONSILIIS COMMERCIORVM
ACADEMIAE CAESARAE NATVRAE CVRIOSORVM
SOCIVM et cet.

SCRIPSIT
IO. GOTTLÖB SCHNEIDER, SAXO,
ELOQVENT. ET PHILOG. PROFESSOR.

EDITIO REPETITA.

ZÜLLICHOVIAE,
APVD FRIEDERICVM FROMMANNVM,
1797.

